

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L — Posamezna številka 60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Pretekli petek se je pričelo novo obdobje vojne na jugu Italije. Angleži so se naposled odločili za vpad na italijanska celinska tla, kjer so se razvile in se še razvijajo ostre bitke. O vpadu in o nadaljnjem razvoju borb v Kalabriji je italijansko vrhovno poveljništvo objavilo naslednja poročila:

3. septembra. To noč je sovražnik, ki je v preteklih dnevih poskušal posamezne izkrcevalne akcije, katere so bile takoj zavrnjene, začel v širšem obsegu operacije proti kalabrijski obali Messinske ožine. — Konvoji na morju in ladje, zasidrane v pristaniščih v Catanii in Augusti, so bile učinkovito napadene od nemških letal. — Na Trident, Bologno, Bolzano in na okolico Neaplja so oddelki sovražnih letal odvrli številne bombe in povzročili škodo posebno v Bologni. — Včeraj je anglo-ameriško letalstvo izgubilo vsa 35 leta. 7 letal so zbili italijanski lovci, 19 nemški lovci, 6 protiletalsko topništvo in 3 protiletalski topovi z motornih splavov. Z vojnih akcij zadnjih dni se ni vrnilo 6 naših letal.

4. septembra. Angleško-ameriškim oboroženim silam, pred katerih nastopom je bilo zabeležiti silovito topniško pripravo, izvršeno na številnih baterijah, razvrščenih na sicilski obali, in ki so bile podprte z ognjem brodogva in nadmočnega letalstva, se je včeraj posrečilo ustvariti nekaj izkrcevalnih oporišč na skrajnem južnem področju Calabrije. — Po srčitih bojih, v katerih so bile sovražniku prizadejane hude izgube po četah obrambe ob sodelovanju letalskega orožja, je bilo treba izprazniti Vilo San Giovanni, Reggio Calabria in področje pri Melito-Porto Salvo. — Sovražna letala so izvršila letalske napade na kraje v pokrajinah Neapelj, Catanzaro in Salerno; tudi Sulmona je bila bombardirana. — Italijanski in nemški lovci so v ponovnih spopadih sestrelili 16 letal, nadaljnjih 5 letal pa so sestrelile protiletalske baterije. — Neki angleški bombnik je strmoglavil v morje pri otoku Coo (Egejsko morje), potem ko je bil zadet od topniškega ognja.

5. septembra. Na kalabrijskem bojišču je sovražnik ob podpori velikih letalskih skupin ojačal dotok čet in oklopnih sredstev. Proniknil je v neposredno zaledje in zavzel nekaj krajev. Med Palmijem in Bagnaro so se morale obrambne sile, potem ko so vrgle v morje britanski kontingent, umakniti. — Siloviti boji so v teku vzhodno od Bagnare in na pobočjih pogorja Aspromonte. — Italijanska in nemška napadala in lovska letala so napadala izkrcevalna sredstva. Bombe so hudo poškodovale neko križarko, številni čolni pa so bili potopljeni. — Nasprotnik je izvršil letalske napade na pokrajine Neapelj, Brindisi, Taranto in Terracino, kjer so nesorotnikovi letalci bombardirali mestna središča in obstreljevali s strojnimi prebivalstvo. Povzročili so ogromno škodo in številne žrtve. V operacijah tega dne je bilo zrušenih 5 sovražnikovih letal.

6. septembra. V Kalabriji se italijansko-nemške čete, ki trdovratno osporavajo po ljudeh in sredstvih močnejšemu sovražniku obalno ozemlje, razmeščajo na novih postojankah. Letalstvo nadaljuje s svojimi napadi na sovražno oskrbo in zaposljuje v trdih bojih angleško-ameriške skupine, ki podpirajo svoje kopne akcije. — Na Adriji je naša korveta pod poveljstvom ladjiskega poročnika Riccarda Gladija iz Triesta potopila neko sovražno podmornico. Letalski napadi so bili izvršeni na področje Aversa, Capue, Formije, Ville Literno in Viterba. Italijanski lovci, ki so se zelo visoko spopadli s sovražnimi letali, so strmoglavili na tla dve štirimotorni in eno dvo-

Veličasten pogreb kralja Borisa III.

Žalne svečanosti ob ogromni udeležbi naroda in predstavnikov

Bolgarski kralj Boris III. je bil preteklo nedeljo svečano pokopan. Sedem dni in sedem noči so po vseh bolgarskih cerkvah in samostanih molili za mrtvega vladarja, katerega so v sofijski katedrali kropili številni ljudje. H pogrebu je privrelo mnogo ljudstva v prestolnico ter napolnilo ulice in trge, da vidi žalni sprevod. Bilo je mnogo pestrih narodnih noš in raznih krojev, z oken pa so visele žalne zastave in po cestah so gorele zastarte svetilke.

Ob 8.30 so v baziliko začeli prihajati zastopniki oblasti, posebne misije, šefi diplomatskih misij s člani poslaništev, vojaški, mornariški in letalski atašeji. Prišli so ministri s predsednikom Filovom na čelu. Navzočni so bili predsednik in podpredsednik Sobraja, predsednik in podpredsednik vrhovnega sodišča, mestni župan, generali in člani civilne ter vojaške hiše Nj. Vel. kralja. Skoraj istočasno so stopili v baziliko bivši predsedniki Sobraja in bivši predsedniki ministrskega sveta. Pred baziliko in v njej je vladal vzoren red. Katafalk je stal sredi glavne ladje in okrog krste so gorele sveče na številnih svetilnikih. Krasne vence cvetja so položili okrog katafalke zastopniki nemških oblasti v imenu Hitlerja, Göringa, von Ribbentropa in drugih nemških osebnosti. Prispelo je v Sofijo več inozemskih vojaških misij, ki so zastopale oborožene sile svojih držav pri svečanem pogrebu. Prišle so misije Madžarske, Hrvatske in Rumunije.

Izredna veleposlaništva, inozemske misije ter posebne misije in diplomatski zbor so se postavili ob levi strani katafalke Nj. Vis. vojvoda Bergamski je bil v sredini in ob njegovi desni so bili general Ranatescu, šef rumunske misije, Eksk. dr. Geiza Fritz, šef slovaške misije, Eksk. de Reuterward, šef švicarske misije, Eksk. Hasan

Salka, šef turške misije. Na levi vojvode Bergamskega so bili polkovnik general Luigi Csaay, šef madžarske misije, markiz Korgariou, šef francoske misije, general Vilko Begić, šef hrvatske misije, veliki admiral Raeder, šef nemške misije. Za šefi misij so stali člani spremstva in člani posebnih misij. Na desni od katafalke so zavzeli svoja mesta člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja, za njimi pa častno spremstvo kraljevih princev. Člani diplomatskega zbora, med njimi minister Italije Mamelli, so bili ob levi strani katafalke, na desni pa je zavzel svoje mesto predsednik ministrskega sveta Filov z njegovimi ministri.

Ob 9.15 je kraljica Ivana zapustila kraljevo palačo in prišla v katedralo v spremstvu pokojnikovega brata kneza Cirila, njegovih sester kneginj Evdoksije in Nadežde ter svoje sestre kneginje Mafalde. Mnogi, ki je spoznala dve avtomobile, se je priklonila, ko so šli mimo. Ko je kraljica zavzela mesto desno od katafalke, obkrožena s člani kraljeve družine, se je pričel verski obred. Nj. Vel. kralj Simeon ni bil navzoč in in tudi ne princeza Marija Luiza, čija Borisova otroka, Skotje so v svečanih ornatih ob asistenci diakonov intonirali molitve za mrtve. Žalni obred se je končal ob 10.15. Metropolit je imel pogrebni govor. Potem so vojni in notranji minister, podpredsednik parlamenta ter predsednik visokega sodišča, štirje poslanci in dva generala dvignili krsto ter jo nesli na topovsko lafeto. Vojaštvo je izkazalo zadnje časti in vojaške godbe so počasi igrale bolgarsko narodno himno. Razvil se je dolg sprevod do kolodvora, od koder so pokojnika prepeljali v slavni rilski samostan. Tu bo počival ob oltarju, kamor je večkrat hodil molit. Pri pokopu v rilski cerkvi je bila zbrana samo najožja pokojnikova družina.

motorno letalo; neko četrto letalo, ki so ga zadele baterije v Brindisiju, je padlo v bližini Coper-tina.

General Ambrosio

Direktor lista »La Gazzetta del Popolo« komentira izkrcanje sovražnika na kalabrijski obali in ugotavlja, da je namen Anglosasov, zaposliti razen oboroženih sil Italije tudi vse divizije, ki jih je v Italiji zbrala Nemčija, da bi tako preprečili, da bi se te divizije podale na vzhodno bojišče, kjer vodijo Rusi že dva meseca največjo ofenzivo v tej vojni. To naj bi bil po mnenju pisca razlog, zakaj so zavezniki navzlic izrecnim obljubam italijanskim liberalnim strankam pred padcem fašizma odklonili za Italijo častno premirje in vztrajali pri brezpogojni predaji.

Sedanja ruska ofenziva na vzhodni fronti očitvidno še ni dosegla viška, čeprav traja neprekinjeno že od 5. julija dalje. Nemci so v znani svoji premikalni taktiki izpraznili nekatera področja. Odmaknili so se od sovražnika pri Orlu, Harkovu in Taganrogu. Bitke pa trajajo dalje. Nemška uradna poročila zadnjih dni povedo:

3. septembra. Na južnem odseku vzhodne fronte so bili tudi včeraj ponovni napadi sovjetov v prostorih zapadno od Miusa in posebno zapadno od Harkova v trdovratnih in sprememb polnih bojih odbiti. Lastna oklopna vozila so presenetljivo vdrla v sovražne pripravljene postojanke ter uničila 29 topov in več sovražnih oklopnih vozil. Na srednjem frontnem odseku so v teku nadaljnji težki boji na področju pri Sevsku, južnozpadno in zapadno od Vjazme,

4. septembra. Na vzhodni fronti so bili tudi včeraj zavrnjeni močni sovjetski napadi v južnem in srednjem odseku. Sovražnik je izgubil zopet 160 oklopnih voz.

5. septembra. Obrambni boji na jugu in v sredini vzhodne fronte so se tudi včeraj nadaljevali ves dan. V Doneški kotlini, zapadno Harkova in pri Sevsku so bili v hudih bojih zavrnjeni močni sovražnikovi napadi. Pri ponovnih brezuspešnih sovjetskih poskusih prodorov zapadno od Kirova in južnozpadno Bjeleja je utrpel sovražnik posebno hude izgube oklopnega orožja in ljudi.

6. septembra. Močni sovjetski napadi v Doneški kotlini na področju pri Harkovu in jugozapadno od Vjazme so trajali tudi včeraj ves dan z nezmanjšano silo dalje. Letalstvo je učinkovito in brez prestopa podpiralo kopno vojsko v hudih obrambnih borbah. V času od 1. do 5. septembra je sovražnik izgubil 166 letal.

O sovražnih letalskih napadih zadnjih dni poročajo nemška uradna poročila:

4. septembra. Angleško-ameriški letalski oddelki so napadli včeraj več krajev v zasedenem zapadnem ozemlju, med njimi tudi nekatere okraje v Parizu. Civilno prebivalstvo je imelo občutne izgube. Sestreljenih je bilo 12 letal. — Preteklo noč so angleška letala napadla s številnimi rušilnimi in zažigalnimi bombami področje Velikega Berlina. V nekaterih mestnih okrajih je nastala znatna škoda in tudi izgube med prebivalstvom. Letalske obrambne sile so

Kljub težavnim vremenskim pogojem uničile 27 napadajočih bombnikov.

6. septembra. Preteklo noč so močni angleški oddelki bombnikov napadli področje mest Mannheim in Ludwigshafena. Prebivalstvo je imelo izgube. V nekaterih mestnih okrajih so nastala znatna razdejanja, predvsem zaradi poznejše nastalih požarov. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili, kolikor je dozaj ugotovljeno, 37 napadajočih bombnikov.

DOMAČE NOVICE

* **Visoki komisar je obiskal Novo mesto**, kjer so ga sprejeli krajevni predstavniki in prost, ki ga je spremljal pri nadaljnjih obiskih. Potem ko se je poklonil pred spomenikom padlih, je Visoki komisar obiskal ranjene vojake. Nato se je ustavil v stolnici, da spozna umetniška dela in kriptu. Potem se je napotil v občinsko poslopje in k civilnemu komisarju, kjer je govoril z uradniki. Popoldne je pršel v stik z vojaškimi oblastvi. Dalje časa se je pomudil med gojenci kmetijske šole na Grmu. Zvečer se je vrnil v Ljubljano.

* **Podaljšana veljavnost oblačilnih nakaznic.** Iz Rima poročajo, da se veljavnost oblačilnih nakaznic, ki so zdaj v veljavi, podaljša do 30. junija 1944. Ukrep je narekovala neogibna potreba, da se na najmanjšo mero skrči izdelava tkanin in oblačilnih predmetov za civilno prebivalstvo, ker se zaloge stopnjeno zmanjšujejo. Skoraj za dve tretjini se skrčijo točke za vse vrste civilne obutve. Razdeljevanje razpoložljivih količin zimске ali moške usnjene obutve bo izven nakaznic možno s posredovanjem sindikalnih organizacij le za tiste vrste delavcev, ki obutev res nujno potrebujejo.

* **Bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani** obvešča občinstvo, da so po odloku Visokega komisarjata dovoljeni od 6. t. m. dalje obiski k bolnicam samo ob sredah, sobotah, nedeljah in praznikih med 13. in 15. uro.

* **Rudnik v Mežici**, ki spada med najstarejša koroška industrijska podjetja, praznuje letos 75-letnico. Ima nekatere zelo stare in zveste rudarje. Trije izmed njih so v službi že 40 let, eden celo 42 let, več kakor 220 rudarjev pa pripada rudniku nad 25 do 38 let. Vsi ti so bili počaščeni na proslavi 75-letnice.

* **Zlato poroko** sta praznovala v Radovljici trgovec Ivan Bulovec in Jerica rojena Kocjančičeva. Še dosti čvrsta in zdrava vodita s sinom trgovino z živili.

* **Poročilo.** Poročila sta se v Planini pri Rakeku zasebni uradnik g. Marjan Misson in učiteljica gdč. Anica Dolencova iz Laz. V Ljubljani sta se poročila v ponedeljek državni tehnik g. Danijel Cuk in gdč. Anuška Kruljeva. Cestitamo!

* **Smrt gozdarskega strokovnjaka.** Na Prekopi je umrl nagle smrti v starosti 63 let inž. Rado Kos je k. višji šumski svetnik v pokouju. Zapustil je vdovo, dve hčerki in širši krog sorodnikov. Pokopan je bil prejšnji terek v Kostanjevici na Krki.

* **Začetek šolskega leta.** Uradno se objavlja, da bodo izpiti v jesenskem roku na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah od 10. do 30. septembra po razporedu, kakor ga določijo posamezna ravnateljstva. Diplomski izpiti na učiteljskih šolah pa bodo šele v začetku novembra. Vpisovanje učencev za novo šolsko leto bo od 1. do 5. oktobra, začetak pouka pa bo 11. oktobra.

* **Nova devetdnevica.** Pretekli petek se je začela v vsej ljubljanski škofiji nova devetdnevica, ki traja do 11. t. m. Verniki molijo za vse sovražnike, ki nameravajo moriti in uničiti vero in cerkev, dalje za tiste, ki netiljo medsebojno sovražstvo in pripravljajo pokolj ali pa s takimi naklepi soglašajo in jih zagovarjajo. V ponedeljek 13. t. m. bodo po vseh cerkvah črne maše za duše tistih, ki so padli kot žrtve nekrščanskega in brezbožnega mišljenja.

* **Zrtev električnega toka** je postal 37-letni Franc Ferš, pomožni delavec mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pri delu je po nesreči prišel v stik z električno napeljavo, in je dobil tako hude opekline, da je še tisti večer umrl.

* **Smrtna nesreča v tovarni.** V Zapužah pri Begunjah na Gorenjskem je padel 32-letni tovarnarjev brat Vladimir Bolé tako nesrečno v jamo v tkalnici, da je kmalu nato izdihnil.

* **O letošnji vinski letini** poročajo skoraj iz vseh vinorodnih dežel v Evropi, da bo v splošnem dobra, marsikod celo boljše kakor lani. To je razveseljivo, ker spada vino zlasti v vojnih časih med življenjske potrebščine. Čudno naključje je hotelo, da je leto 1917. dalo izredno dobro vino in prav tako lansko: dve leti med velikima voj-

Pomen krompirja za našo prehrano

Krompir je v mnogih delih sveta postal glavna hrana širokih slojev. Pri nas je krompir sicer že dolgo čislán, vendar pa poraba krompirja v naših krajih davno ni dosegla povprečja sosednih držav. Sedaj med vojno, ko primanjkuje moke in mesa, pa je tudi pri nas poraba krompirja izredno narasla. Nedvomno dosega dvakratno predvojno povprečje. O vsem tem nas pouči letošnji »Gospodinjski koledar«.

Ker živa bitja lahko pretvarjajo škrob in sladkor v maščobe, nam je krompir kot značilen predstavnik živila, ki vsebuje poleg polnovredne beljakovine še večje količine (20 %) škroba, danes posebno dragocena hrana. Ima veliko redilno in nasitno vrednost. V primeri s svojo kalorično vrednostjo sta krompir in fižol poleg mleka najcenejši hranili.

Od samega krompirja se sicer ne dá živeti, morali bi ga dnevno pojesti 4 kg, česar pa naš želodec ne bi mogel prenašati. Ako pa uživamo dnevno okoli ½ kg krompirja, dovajamo s tem na najcenejši način organizmu snovi, ki nam jih sicer daje moka, oziroma močnata jedila. Krompir je poleg tega lahko prebavljivo in zdravju koristno hranilo. Pospešuje izločevanje škodljive sečne kisline, preprečuje protin in razne druge bolezni.

Krompir lahko uživamo v mnogoteri obliki in različno pripravljenega. Z dodatkom maščobe, mleka, jaje in sira se pripravljajo izredno hranilna in okusna jedila, ki nam lahko v mnogem nadomeščajo močnate jedi, ki si jih moremo redkeje privoščiti. Pretlačeni kuhani krompir dodajamo moki za napravo testa. Mnoge gospodinje tudi danes posvečajo pripravljanju krompirja premalo pažnje. Greh je zaradi komednosti postavljati na mizo vedno le krompir v oblicah. Saj ga lahko pripravljamo na nebroj načinov, ki dvigajo hranilno vrednost in okusnost krompirja.

Največ hranilnih snovi ohrani krompir, ako ga z olupki vred pečemo v pečici ali vsaj z olupki kuhamo, ker se zbira neposredno pod olupki največ beljakovin. Prav štedljivo uporabljamo krompir, ako ga čisto operemo, 10 minut kuhamo, naker se da lahko olupiti, nato oolimo in do kraja skuhamo. Kjer redijo kuretino ali druge domače živali, lahko krompir lupijo v surovem stanju, olupke pa porabljajo za krmo. Krompirjeva voda je hranilna in jo moramo porabljati za juhe in omake.

Krompir shranimo navadno v kletli, ki naj bo suha, hladna in zatemnjena ter zavarovana proti mrazu. Najbolje je, ako ga denemo v zaboje z razmaknjenimi letvami ali deskami. Krompirjeve klice moramo pred uporabo odstranjevati.

Zmrzli krompir dobiva sladak okus, ker se škrob pretvori v sladkor. Ako ga položimo v vodo ali prenesemo v toplejšo mesto, krompir zopet izgubi sladkobo in je uporabljiv. V mrzlih dneh ga moramo pokriti z vrečami ali papirjem. Pred gnitlubo ga zavarujemo, ako ga potrosimo z negašenim apnom.

Pri pripravi kruha z dodatkom krompirja, naj gospodinje tole upoštevajo: Krompir vsebuje mnogo vode. Zato moramo po kuhanju vodo hitro odliči, krompir odkriti in postaviti na štedilnik, da se izpari. Po potrebi lonec še pretresemo, tako da pride krompir iz dna na vrh. Na ta način izhlapi del vode, krompir pa postane bolj močnat in okusnejši. To delo se izplača in naj se dosledno opravlja. Še bolje pa je, ako krompir skrbno operemo (morda s krtačico) in ga denemo na pločevini v pečico, da se speče. Jeseni ni treba niti olupkov odstranjevati, temveč zmeljemo krompir z lupinami vred na mesoreznici in ga pridenemo k moki za kruh. V poznejšem času krompir prav tanko olupimo in spečemo.

Pozabljene milijarde

Institut za bankarstvo na trgovski visoki šoli v Stockholmu je nedavno objavil zanimivo študijo o pozabljenih vlogah v bankah in drugih denarnih zavodih križem sveta. Za »pozabljene« se smatrajo vloge, za katere se že več let nihče ne zanima in je vlagatelj tudi sicer neznan. Podatki so zbrani za konec leta 1938., torej zadnjega predvojnega leta. Za to leto so bančne zveze raznih držav po večini še pred začetkom vojne objavile pregledne o stanju bank in drugih denarnih zavodov na svojem področju. Na osnovi objavljenih podatkov cenijo, da leži v denarnih zavodih civiliziranih držav za okrog 15 milijard lir vlog brez znanega gospodarja. To ogromno premoženje sestavlja več milijonov vlog od prav majhnih zneskov pa do tisočakov in desetisočakov. Denarni zavodi takih mrtvih vlog niso veseli, čeprav z njimi nimajo drugega dela, kakor da leto za letom pripisujejo narasle obresti.

Mnogo teh zneskov izvira iz dobe pred hudo gospodarsko krizo, ki je pred dobrim desetletjem več ali manj prizadela ves svet. Denarni zavodi so se takrat zlasti v državah, ki niso imele krepko diriganega gospodarstva, zapirali kar na veliko. Nešteti vlagatelji so prišli ob svoje vloge, posebno v raznih ameriških državah. Mnogi zavodi so si potem zoper opomogli, toda nekateri vlagatelji so medtem pomrli, ne da bi bili znani njihovih dediči, mnogi zopet so se preselili in niso zvedeli, da ima njihova vloga zopet realno vrednost.

Precejšen del pozabljenih vlog pripisujejo nepoštenim izvorom. Morilci, tatovi, sleparji so se

odkržali denarja, ki bi jih mogel izdati, s tem, da so ga vložili pod napačnim imenom v kako banko. Denarja si pa pozneje ali niso upali dvigniti ali pa ga niso mogli, ker so bili zasačeni in obsojeni na večletno ječo, tako da se z nepošteno pridobljenim premoženjem niso mogli okoristiti.

Nadaljnja skupina pozabljenih vlog izhaja od raznih skrbnih, a več ali manj čudaških tet in strlcev. Nabirali in nalagali so skrivaj zneske, da bi presenetili nečaka, nečakinjo ali kakega drugega ljubljence z doto ali s kapitalom, potrebnim za gospodarsko osamosvojitve. Nikomur niso črhnil o tem besede, da bi bilo potem presenečenje tem večje. Prehitela pa jih je smrt, preden so z denarjem razpolagali. Za naloženo svoto ni vedel nihče in ostala je v hranilnici ali banki brez lastnika.

Še mnogo je takih in sličnih primerov pozabljenih vlog. Po večini gre, kakor rečeno, za manjše vloge, a njihovo število je po svetu tako veliko, da cenijo njihov skupni znesek 15 milijard lir. Usoda pozabljenih vlog je prav različna, ker zakonit raznih držav zelo različno določajo, kaj se ima zgoditi z vlogami, katerih lastniki so neznan in se v določenem roku ne javijo. Po večini zapadejo take vloge na korist države, ponekod pa grede tudi v dobrodelne namene. Doba, po kateri se to zgodi, je v raznih državah zelo različna in se giblje med 5 in 50 leti. V uvodu omenjeno poročilo stockholmskega instituta priporoča, naj bi se usoda pozabljenih vlog uredila čimbolj enotno v vseh civiliziranih državah.

nama sta dali najboljšo vino v tem stoletju. Zdaj je treba le še mnogo sonca v septembru in v začetku oktobra, potem se bomo lahko pohvalili kar s tremi odličnimi letniki tega stoletja.

* **Smrtna nesreča pri delu.** 54-letni kmetijski delavec Miha Leban je bil v tolminski okolici zaposlen pri nekem kmetu in je po lestvi nosil seno na hlev. Po nesreči se je lestev nagnila, moč je izgubil ravnotežje in je pri padcu zadel z glavo ob kamen. Kmalu nato je izdihnil.

* **Usoden padeč.** V Slovenski Bistrici se je primerila smrtna nesreča prejšnji terek popoldne. 32-letni tesar Alojz Babič je padel z 10 m visokega ogrodja in mu je počila lobanja. Izdihnil je v mariborski bolnišnici.

* **Dve novi žrtvi Drave.** V Ptujju je kak kilometer pod železniškim mostom utonila 17-letna posestnikova hčerka Rozika Obranova iz Budne, ki ni znala plavati. Truplo so našli precej niže od kraja nesreče in ga pokopali v Ptujju. Nadalje je blizu tam utonil 16-letni slaščičarski vajenec Milan Belčič. V vodi ga je menda zadela kap. Trupla dolgo niso našli.

* **Med igro je padel z okna 6-letni Hinko Kotnik** iz Frama, ki se je igral pri oknu 1. nadstropja. Izgubil je ravnotežje in si na pločniku na cesti prebil lobanjo. Smrtno nevarno poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Ljubljanski sadjarji in vrtnarji** suše sadje in zelenjad na novi sušilnici pri viški podružnici SVD v Rožni dolini. Društvo je dalo na razpolago sušilnico tudi g. Grom v Petrarkovi ulici št. 28. Obe sušilnici sušita vse vrste sadja in zelenjadi proti nizki odškodnini. Vsak dobi nazaj suho svoje blago. Ker sadje letos zelo gnije, priporočamo vsem sadjarjem in vrtnarjem v mestu in na deželi, naj posuše kolikor le mogoče svojih pridelkov.

* **Šolsko leto na orglarški šoli** v Ljubljani se bo pričelo 1. oktobra. Spet bo odprt prvi letnik, v katerega se sprejmejo fantje, ki imajo sposobnost in veselje za organsko službo.

* **VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE** po vsaki sliki izdeluje lično in solidno foto BEM, LJUBLJANA, Wolfova 6.

Nezgoda Cvetkove Tilke

Ta vam je počilo smeha po vasi, ko se je raznesla novica o nezgodi Cvetkove Tilke. Sosede so si šepetale dovtipno, mlajši svet se je poredno muzal, pravo naslado so imeli nekateri na dogodku. Bili so to fantje, ki so se Tilki udvarjali, a so bili odločno odbiti.

Cvetkova Tilka je štela dvajset pomladi. Tudi o njej, kakor večidel o vsaki, je krožilo dosti govoril. Vendar, po pravici rečeno, slabega ji ni imel nihče podtikati. Hodila je v cerkev, čuvala dekliško čast in poštenje, ljubila preprostost, imela vsikdar prijazno besedo za kogaršoli. Celo fantje, ki nemalokrat radi zbijajo šale iz tega ali onega dekliča, so gojili do nje primerno spoštovanje. Kakor en sam glas je šlo med njimi: »Cvetkovi Tilki enake nimaš v celi fari ne po lepoti, še manj pa po brhkoti in šegavosti.« V resnici prava cvetka! In k temu še imovita. Pa skrbna in brižna, kakor mravljica.

Zaradi vsega tega so se pred njo marsikateri fantovske oči živo zaskrile, a takoj pa se pobešle k tlom, premagane od njene miline. Temu navkljub se je ipak ta ali oni fante opogumil, prizadevajoč si, prikleniti zalo Tilko nase. Toda zaman. Dobili so odpoved vsi po vrsti — izvemšili enega edinega. Trunkov Pepe, prikupljive zunanosti, poklicno naobražen, postaven in petičen kmetijski sin, je bil edini oni srečni metuljček, ki je smel vsrkavati opoj tega bajnega cveta. Prost dostop je imel v njeno hišo in tudi v njeno dično srce. Dekle se je zaljubilo v treznega, vjudnega, značajnega mladca z vsem ognjem svoje mlade duše.

Bilo je vročega meseca rožnika. Sonce je vzhajalo izza holmcev v vsem svojem čaru. Griči in ravnine so se iskriili kakor posuti z dragulji. S seči in senožetov je odmevalo ukanje neugnanih koscev. Ozračje je dišalo prijetno po novem senu. Izza obronka, kjer se neha gozd, se pojavi zdajci bel predmet. Kosci zaukajo iz polnih gri. Prihajala so dekleta — grabljice — z belo pokritim jerbasonom. Vsakteri si je bil gotov lepega kosa kolača. In dobil ga je v resnici. Pa še polič zlato se iskreclega hrusevca zraven. Novo veselje je stopilo v ospredje. Mu je li dalo povod okrepčilo ali nemara le deklic bližina, je težko trditi. Židane volje, smeha in raznovrstnih porednosti ni hotelo b'iti konca. Nihče ni čutil ognja poletnega sonca, ne grenklatih srag po licu ali tlečih žuljev na roki. Delali so ves dan pridno kakor za stavo.

Ves napor dolgih poletnih dni pa ni oviral Trunkovega Pepeta, da ne bi krenil zvečer po delu k svoji Tilki. Mlada moč je neizčrpna, ljubezni podlega utrujenost. Ljubezen daje udom prožnost tudi po najtežjem delu. Pepe je prihajal k hiši svoje drage na drugem koncu vasi lahkotnih korakov. Svetila mu je prijazna lunica. Tam je cvetela njegova sreča. Kakor svetišče se mu je zdela čedna sobica, kraljestvo njegove izvoljenke, na vzhodnem delu Cvetkove domačije. Povsod vzoren red in čistoča, roža pri roži. Kako veselo in privlačno! Le eno mu je dalo večkrat pomisleka. Skozi družinsko sobo je moral do vratle dekletove čumnate. Vendar s kakšno nepriliko se mu doslej še ni bilo treba srečati. Za to je že dekle poskrbelo. Je pa tudi toliko lepega poigravalo v njegovem srcu, da je moral nositi dekletu kakor čebelca sproti te sladkosti. Brez odmene ni ostal. Bele roke so ga prizele tesno k sebi, drhtel je v tih blazenosti.

»Domov že meniš, Pepe?«

»Da! Truden sem.«

»Verjamem rada! Košnja človeka zdelo. Cuj, to-le ti še moram povedati, potem lahko greš, čeprav mi bo žal...« Tako in podobno je zadrževala lepa Tilka svojega miljenca.

Sobico pa si je osvajala medtem čedalje bolj gosta tema. Na nebo so se prikradli oblaki, v katerih okrilje je zajadrila lunica in ugasnila. Stvarstvo je počivalo v objemu sladkega miru.

Pepetu in Tilki se prično zaprati polagoma trudne oče. Naposled omahne deklet, premagano od spanca na belo rjuho. Pepe pa zadremi na stolu pri njeni postelji...

Cvetkova mati so se drugo jutro precej začudili, ko ob običajni uri ni bilo čuti Tilke v kuhinji. Zlovoljnosti se pa vendar niso dali polastiti. Preveč dobrodušnosti in ljubezni do hčerke je tlelo v materinem srcu. »Dekle je pač utrujeno, ker se celi dan žene neumorno z delom,« so si dejali. »Naj si odpočije po volji,« so pristavili in se dvignili iz postelje. Jeli so se oblačiti. Po stari navadi opravijo še kratko jutranjo molitev, nato pa se podvzajo v kuhinjo. Delo se jim je kar topilo izpod vajenih rok. Ni še pretekla ura in že je stala na mizi obilna skleda lepo rumenih in okusnih koruznih žgancev. Naokrog pa

se je kadilo iz snažnih porcelanastih skodelic vroče mleko. Posli so jeli prihajati k zajtrku.

»Tilka, haló, pokonci! Mar ne bo danes nič vstajenja?« zakličejo mati nagajivo mimogrede pri vratih hčerke spalnice.

Tilka se dvigne na postelji in si pomenca svoje lepe, modre oči. Tik sebe uzre na stolu sključene in še spečega Pepeta. V trenutku se zavé položaja. Zaspala sta! Grozno! Pri srcu začuti veliko tesnobo. Kaj bo, če vstopijo mati! Nagnila se je na stran ter narahlo pocukala Pepeta za suknjo. Fant odpre oči. Mrz in vročina ga spreletita od pet do temena. Kaj mu je početi? Bil je kakor v omotici. Naposled skuša odpreti usta. Tilka položi hitro prst na svoje rudeče ustnice v znak, naj molči. Veder nasmehljaj na polnem njenem licu je pričal, da je sama s seboj že v ravnovesju. Pepe se sili vrniti ji nasmeh, nič manj sladak, toda ni se mu prav obneslo. Njegov duh je begal ta čas okrog edinega zagonetnega vprašanja: Kako odnesti pete iz te zagate?... V duha se preleviti si je zaželel ta hip, šnil bi vsaj neopazno skozi steno. Kaže pa vsa okoliščina nasprotno, da mu bržkone pred sramoto ne bo najti ovinka. In Tilka, ubožica? Posledice bi ga pekle hujše od žerjavice. Ljudski jeziki so strupeni!

Tilka pa je pokazala tega jutra, da se ne samo po lepoti, marveč tudi po bistroumnosti ne da zlepa kosati.

»Potuhni se, Pepe, počakaj da se vrnem.« je zašepetala fantu. Zatem odpre vrata in stopi v družinsko sobo. Niti najmanjšega znaka kuhanske zadrege, ni razkrival njen veseli obrazek. »Dobro jutro« in »dober tek« je zagostolela zbranim pri mizi razigrano kakor ptička. Nato je zbrzela proti hlevu. Vrnila se je od tam s košem na rami.

»Kaj nameravaš, dete, za božjo voljo? Čemu ti bo koš zdajle? Jest pojdi brž, pravim!« pozove Tilko mati pri mizi in se čudi.

»Prestiljati si grem. Preklicana postelji! Ne zlobite se, mama. Vso noč nisem očesa zatlačila. Z leve na desno sem se obračala neprestano, povsod pa ista trdoba kakor na polenih. Vse kosti me bole. Čemu sploh trpeti, ko si je pomagati tako enostavno! Ne maram zajtrka, niti ne diši mi ne, preden te reči ne uredim.«

Mati je umolknila, Tilka pa smuknila v svojo sobico. Nadvse ugodno, kakor nemara še n'koli, ji je bilo, da ji mati niso dali z nadaljnjimi vprašanji zdajle tratiti čas. Odigrati ji je bilo treba težko vlogo, a predrzno še bolj. Nade ni izgubila. Upala je trdno, da se ji nakana vsekakor ne bo izjalovila. Rešiti mora fanta iz neljube zagate. Mora! Za vsako ceno!

»Brž zdaj v ta-le koš, Pepe! Druge pomoči ni. Jaz pa vržem nate slame in te odnesem na dvorišče. Tam napraviš smuk, zdrviš za plotom proti domu in vsa smola bo pri kraju...« Tako je bodrila Tilka svojega vasovalca in komaj dušila v sebi smeh.

Trunkov Pepe ni okleval niti trenutek. Zaupljivo in brez ugovora je jel skladati kosti svojega rojstva v trebušino rešilnega koša. »Prav kakor Jona v ribjem trebuhu,« šine Pepetu na misel. Če še slabše? Bo šlo? I, nu morda se Tilki podjetje vsekakor posreči. Saj polovico je že storjenega. Da, ko bi vendar bil ta-le koš zrakov. Primojdevet! Dal bi mu pare iz vseh zalog, plul bi odtoč, pa še kako jadrno! Šup! mu vrže ta hip Tilka slame na glavo. Misli se mu razprše kakor jata vrabcev. Čvrsta Tilka zavrti zdajci z lahkoto breme na svoja mlada pleča.

Sreča pa je šestokrat rada muhasta. Kdo še ni tega izkusil? Tudi Tilki je tokrat obrnila hrbet. Pa še kako brezobzirno! Kaj se je zgodilo? Dekle, svesto si popolnega zmagooslavja, je že bilo prišlo za ključko na vratih. Le še korak in bila bi iz škrbecev. Tedajci pa poč pri košu že znatno nasiljena naramnica. Koš sam pa treskne in zavrtoglavi po tleh. Iz njega pa se zakotali po sobi — o gorje in čudo! — Trunkov Pepe...

Pri mizi zbrani bušnejo v smeh. Zlice jim spolzevajo iz rok. Roke same pa grabijo za treh. Ne, česa podobnega pa še niso doživeli! Soize jim od smeha stopajo v oči. Celo Cvetkovo mamo je posilili pritaženi kašelj, dasi jim položaj sicer ni kar nič bil po volji. Tem bolj s'iten še zaradi družine pri mizi!

Da, to je torej bil povod smeha, šepetanja in muzanja po vasi. V pozabljenosti je dogodek le polagoma zatoni. Celo Trunkov Pepe in Cvetkova Tilka sama sta si ga rada po letih kot srečna zakonca privabila za kratek čas v spomin na vesela mlada leta.

Zapisal: Ha-čl.

Naši lovci

»Če bi laž vse lovce zadavila, bi imela divjad kmalu mir,« je začel občinski svetnik Jelovič pri stalni mizi. Vse, kar pripovedujete o bistrem psu, je do pike zlagano, in še kako! Pri mojem Stopu je to čisto kaj drugega, včeraj je lajal pri »Trti« nad srnino pečenko, katero sem ravno skrivaj jedel. In zakaj, mislite? Ker je to bilo ovčje stegno, pripravljeno kakor divjačina, kar sem pozneje zvedel. Jaz nisem opazil ničesar, žival pa!«

»To rad verjamem,« je prikimal trgovec Svetlič. »Jaz tudi moram včasih tirati svojjo Džano s silo iz gostilne, če pripravljajo v kuhinji jerebice, kar v resnici niso.«

»Kaj je vse to!« se je oglasil kmetijski svetnik Zelnik. »Moja Flora je pa stala zadnjič pri jedilnem listu v gostilni pri Jazbecu, ker so bile na njem zapisane prepelice, čeprav so bile že črtane.«

»Temu se ni nič čuditi,« je pridejal finančni svetnik Sparovec. »Moj Rjavček je lajal lansko zimo v restavraciji nad nekim čitateljem, dokler ni odložil dnevnika, katerega mi je potem pes prinesel. In kaj je bilo zapisane? Joško Lesjak in Ida Jelen, rojena Zajec — zaročena!... Včeraj sem zvedel, da se je zaroka razdrila. Kaj pravite k takemu instinktu?«

»Res, nekaj posebnega je, kak voh imajo lovski psi,« je pritrdil svetnik za oskrbo revežev, Nedajenič. »Pred dnevi je skočil moj Lord z okna v prodajalno sira in se lotil neke žene. Jaz takoj za njim in ga potegnem proč. Ker si nisem znal zadeve raztolmačiti, mi je tista žena rekla: 'Zdravnik mi je predpisal, da moram nositi na trebuhu kožuho in srnine kože, morda je to vzrok?...' Prav je imela ženica, žival je zavohala divjad celo v prodajalni za sir!«

Gostilničar, ki je poslušal te razgovore, je pripomnil: »Človeku dandanes res dobro dene, če sliši na tak način resnico.«

A. M.

Mesto tisoč in ene noči

Stara prestolnica dežele med dvema veletokoma, današnjega Iraka, Bagdad, stopa iz svoje pozabljenosti spet v svetlobo sveta. Med slikovitimi palmovimi logi sanja nekdanji sedež kalifa Haruna al Rašida v žarečem soncu in v temnih valovih Tigride se zrcalijo njegove hiše ter kupole njegovih mošej. Njegov sijaj in krasota v dobi Sasanidov sta proč, njegove širne palače so razdejane, cvetoči vrtovi opustošeni, toda ponosna arabska metropola hrani v svojem imenu spomine na cvetlice in svilo, vrtnice in španski bezeg. Stara mestna vrata Bab el Nasr, minaret mošeje Suk el Gazl z napol uničenimi, krasnimi ornamentmi in nekoliko zapuščenimi mavzoleji je vse, kar spominja na dobo bagdaskih kalifov. Ob zapadnem robu mesta je videti v pesku razpadle ostanke kamnitega spomenika — na tem mestu je Harun al Rašid pokopal svojo najljubšo ženo Sit Zobeido pod palmami prekopa Saklavta. Še en spomin na davno minule dni hran! mesta. Če vprašas hamale, nosače ob nabrežju Tigride, kdo je to nabrežje zgradil, ti odgovore: Nabukodonozor, kralj babilonski. Morda imajo prav, morda pa tudi ne.

Moderni Bagdad je izrazito arabsko mesto s prostranimi, obokanimi bazari. Hiše imajo lepe, rezljane lesene stolpce nad cestami in zaprti, tlakovana dvorišča, na katerih vidiš krotke gazele ali pa pogostoma tudi risa na verigi. Stržhe so ploske terase s krasnim razgledom v daljavo. Tu ljudje večerjajo in tu zaycljo nočne vročine tudi pod milim nebom prenočujejo. Stebre, okenške okvire in tlak na dvoriščih izdelujejo iz alabastra, ki ga lomijo v okolici Mosula, drugega kamna namreč skoraj ni.

V starem veku je bila Mezopotamija žitnica vzhodnega sveta in marsikdo ne more razumeti, kam je to bogastvo tako popolnoma izginito. Odgovor pa je lahek. Dežela razpolaga s silnimi vodnimi masami, ki pritakajo iz severnih gor. V starih časih so s prekopom in tarki delili to vodno bogastvo vsej deželi, da je ž njimi namakala polja. Samo te vlage potrebuje zemlja. Nekdo poroča, da je videl po izdatni deževni noči puščavo vso posuto s neštetiimi, pestrimi cvetlicami. L. 1257 pa je Hulagu, Džingiskanov hči, osvojil Bagdad. Štirideset dni so njegove hči plenile po mestu in ga spreminjale v prah in pepel. Uničile so tudi vse namakalne naprave. Petdeset let pozneje se je isto ponovilo s Timurkovimi Tatari. Iz lobanj 90.000 ubitih ljudi so dal strašni Mongol zgraditi piramide. 1508 so ga zasedli Perzi. 1534 pa Osman pod sultana Sol'manom. Do konca svetovne vojne je bil Bagdad pod gospodstvom Visoke porte. Ta si seveda ni prizadevala, da bi si slavno mesto opomoglo od udarcev, ki jih je doživelo v svoji preteklosti.

Ženski vestnik

Še o sušenju sadja

Kakor vsako leto, se bo tudi letos nasušilo precej sadja. Letos še tembolj, ker je letino treba na vsak način izkoristiti za zimo. Da se sadje pravilno suši in je okusno, je treba paziti na nekaj okoliščin:

Večinoma sušijo jabolka in hruške. Sladka jabolka postanejo pri sušenju žilava, uporabljajo naj se rajši za marmelado. Vsa jabolka se naj olupijo in odstranijo peške. Srednje velike in male samo olupijo in izrežejo peške, velike pa razreže na 4 do 6 krahjev. Hruške suši neolupljene in s peškami. Koža hrušk se namreč pri sušenju omehta in je užtina. Trde hruške pustijo pred sušenjem omehtati, nakar dobe izredno fin okus.

V poštev pridejo zlasti tudi češplje. Za sušenje vzemi le popolnoma zrele in velike ter izloči vse črvice. Hruške in češplje obrni s peciljem navzgor. Peškato sadje sme ležati le drugo poleg drugega, nikdar nakopičeno! Toplota pri sušenju češpelj mora biti kakor že pri češnjah spočetka le majhna, dokler se pečli ne posuše in se ni bati izcejanja soka, nakar se vročina ojači. Kadar je peškato sadje že napol suho, priporočamo, da se z malim pritiskom izločijo peške.

Pravilno posušeno sadje ne sme pri močnem stiskanju dati nobene kapljice. Predolgo ali preveč posušeno sadje ostane žilavo in se pri kuhi ne omehta. Tudi prehitro sušenje napravi sadje neužitno. Po končanem sušenju naj leži sadje nekaj dni na zraku, ali pa naj se v visečih vrečah spravi na zračnem prostoru. Ako imajo pletenice za sušenje žično mrežo, položi nanjo debel zavojni papir in nato šele sadje. Na ta način obvaruješ sadje pred neprijetnim kovinastim okusom. Papirnate podloge večkrat premenjaj. Bolj praktične pa so tanke lesene mreže.

Po teh navodilih sušeno sadje bo res dobro in prijetnega okusa, ne kakor ga dobimo večkrat na trgu, trdo in neokusno.

Sušenje jabolk zrezanih na obročke, je jako praktično za mala gospodinjstva. Napravi si lesene paličice, natakni nanj na obročke zrezana jabolka, katerim si izrezala peščice in jih pritrdi poševno v pečico. Da obdrže rezine lepo svetlo barvo, zažgi takoj žvepleno nitko pod njimi.

Mnogo dragih klobukov je na cenelih glavah.

Marsikdo ima dobro sree, samo spomniti ga je treba na to.

Za kuhinjo

Češko cvetje iz sadja. 15. do 20 dkg moke, $\frac{3}{8}$ l mleka (lahko tudi umetnega), 1 žlica sladkorja, 1 jajce in 1 žlica pecilnega praška raztepi v tanko testo. Ako primešaš mleku vode, vzemi dve jajci. S 3 dkg masti namaži ponev, vlij vanjo polovico testa in postavi v peč, da se strdi. Položi hitro nanj $\frac{1}{2}$ kg narezanega sadja (ali jagod), polj še z drugo polovico testa in speci popolnoma. Končno ga razdrobi, kakor drugo cvrtje in nesil posladkanega na mizo.

Ocvrti paradižniki. Lepe velike paradižnike umij, posuši, olupij in zrezi na tanke koleščke. Raztepi eno do treh jajc, pač po številu paradižnikov, osoli in popopraj jih, pomoči paradižnike vanje, obrni jih v drobtinah, položi v kozico, v kateri je hudo razbeljeno maslo ter jih cvri 10 do 12 minut.

Paradižniki kot prikuha. Pri slabem ognju kuhaj paradižnike med neprestanim mešanjem v sok, v katerega natrešeš kruhovih drobtin. Tako pripravljene paradižniki so pripraven dodatek k mesu. Lahko jih poljubno začiniš s čebulo, muškatom orehom ali papriko.

Juha iz paradižnikov. Razmoči v vodi kruha, izmli ga in deni v ponev z vročim maslom in zmešaj dobro. Nato prideni $\frac{1}{2}$ kg umitih in prerezanih paradižnikov, dodaj še nekaj vode in sol. Vse skupaj pasiraj skozi sito, popopraj nekoliko in zavri. Ako so paradižniki kisli, jim prideni kosček sladkorja in juha je gotova. Na juho daj zrezane in zarumenjene kosčke kruha. Kajpada, zemlje bi bile najboljše.

Amerikanska jajčnata jed. Vzemi za 6 jajc eno žlico drobno sesekljane čebule, deni jo v vročo mast, da postane svetlorumena. Vlij nanjo z vodo, soljo in poprom raztepana jajca. Jajca ves čas mešaj, da je jed lepo kosmičasta. Ako imaš ostanke mesa ali slanine, stresi jih sesekljane nanjo.

Drobni nasveti

Kožuvinu (mufe, boe itd.) ohraniš mnogo let, če z njimi pravilno ravnaš. Poleti moraš kožuvinaste predmete varovati pred molji, zato jih večkrat preglej in prezrači, toda nikdar na soncu, tudi nositi jih ne smeš na soncu. En sam sončni dan lahko baje kožuvinu bolj škoduje, kakor noša skozi vso zimo.

Čiščenje bisernice. Teh stvari nikdar ne čisti z milom, temveč le z vodo v katero si dala nekoliko ilovice.

Perilo bo lepo belo, ako narežeš v lug kos olupljene limone. Tudi jajčne lupine so dobre, ako posušene damo v vrečico in jo privežemo za roč lonca, kadar kuhamo perilo.

Lasje so košati in svetli, če je v naši hrani dovolj žvepla. Jedi ki vsebujejo klej, kakor žolice, oves, ovsene juhe, vplivajo dobro na rast las.

Konji dobijo po ovsu svetlo lepo dlako, enako tudi zajci.

Blato odstraniš iz obleke, če pušiš, da se blato popolnoma posuši, nato ga zmenešaš in skrtičiš. Potem prereži surov krompir, dobro namaži z njim madeže, ki hitro izginejo in blago je zopet čisto.

Madež po pivu odstranimo z mešanico špirta in vode ter nato s čisto vodo. Za svilo pa moramo uporabljati bencin.

Madež po sadju odstrani limonov sok in milnica. Ne smemo pa čakati predolgo.

Madeže po vinu odstranimo z vodikovim dvokisom in z limono. Za svilo pa je bolje uporabljati špirit.

Kontrola svežih jajc. Jajce položimo v slano vodo. Stara jajca ostanejo na površju, sveža na dnu.

Kuhanje jajc je bolje v slani vodi, da ne popokajo. Jajce tudi ne počni, če ga pred kuho prebodem z iglo.

Sveča bolj svetlo gori, če natresemo okrog stenja malo soli.

Potenja nog ne smemo preprečiti, ker bi s tem škodili zdravju. Bolje je, da se često umivamo ter da kopljemo noge v slani vodi. Poleti moramo noge sončiti.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

21. DIVJI MAK

ali purpelico pozna vsak otrok. Pravijo mu tudi križec, pumpela ali roščalica. Raste kot plevel po njivah, zlasti med žitom. Iz vretenaste, razrasle korenine zraste do pol m visoko, vejnato steblo, ki je prav tako sršasto kocijnasto kakor v majhne krpicke narezani listi. Posamezni cveti se razvijajo na koncu dolgih pecljev. Izprva so kimasti, in dvolistna čaša pokriva zmečkani venec. Ob razvitanju se cvetni pecelj postrumi, čaša odpade, in venec se razprostere. Štirje veliki, škrlatnordeči listi s črno liso pri dnu obdajajo številne prašnike in glavičasti pestič.

Zdravilni divji mak ločiš od nezdravilnih vrst po tem, da pri zdravilnem maku prašnice niti niso odebeljene proti prašnicam, da listi poraščajo steblo, pa ga ne objemajo, da je plodnica pri dnu lepo zaokrožena, kvečjemu dvakrat daljša nego širša in da ima na pokrovcu 8—14 trakov.

V zdravilne namene nabiramo venčne kste. Brati moramo okoli polčneva v lepem, suhem vremenu. Glede sušenja velja to, kar smo povedali pri lučniku (19), le da cvetja ni treba spravljati nad živim apnom.

Suho cvetje rabijo za »prsi čaj«, iz svežega pa kuhajo makov sirup.

2

»V kovačnico,« mi je odgovoril, med tem ko je nalahko potiskal nazaj enega izmed konj, ki si je drgnil gobec ob njegovo ramé.

»Smem s teboj?« sem ga prosil.

»Nu, le pridi,« je prikimal, »stopi gor.«

»Dvigni me v sedlo,« sem ostro dejal, da bi prikrikl svojo zadrego nad tem da brez tuje pomoči niti konja ne morem zajahati.

»Saj res, nisem se spomnil...« Sam me je dvignil in me nalahko posadil na rjavčev hrbet.

Jahala sva drug za drugim po ozki stezi, nato zavila na cesto in slednjič prijahala v kovačnico, stoječo onkraj vasi. Kovač Shad je prišel na prag. Bil je velik, krepak moški in je nosil modri, brezrokavi suknjič. Kodrasti svetli lasje so mu padali na čelo, kjer so se mu bliščale potne srage.

»Dobro jutro, Sam, vroč dan imamo,« je rekel; potem je zagledal mene. »Je to tvoj dečko?«

»To je Filip, prvenec sira Johna,« je čemerno pojasnil Sam. Shad pa si je s svojo mogočno roko popravil kodre s čela in me pozdravil: »Dobro jutro, mladi gospod.« Nisem si mogel opomoči od samega presenečenja, kajti še nikoli mi nihče ni rekel »mladi gospod«. Prezir, ki ga je gojil moj oče do mene, ni ostal le v gradu, marveč so ga prav dobro poznali tudi v vasi, tako da je prešel tudi na vse druge, dasi ga je pri njih nekoliko blažilo sočustvo. Ponos nad tem nenavadnim nagovorom mi je dal moči, da sem brez tuje pomoči splezal s konja. Stopil sem v kovačnico. Sam je vodil konja za menoj in ju privezal k zidu. Nato me je v zadregi pogledal, se prestopil z noge na nogo, zamrmral nekaj o nekem drugem naročilu, ki da ga mora še izvršiti, in je izginil. Dobro sem vedel, v čem je to naročilo — hotel je iti v vaško krčmo in pred menoj se mu res ni bilo treba izgovarjati. Bil sem jako vesel, da sem lahko ostal sam s Shadom. Ves radoveden sem ga gledal, kako je segreval železni drog in ga s kladivom in kleščami oblikoval v podkev, jo pustil, da se je nekaj

časa ohlajala, nato pa jo, še vedno vso žarečo, pribil konju na kopito.

»To konja ne boli?« sem hotel vedeti.

»Nič bolj kakor tole,« je odvrnil kovač in me nalahko potegnul za lase. »Konjsko kopito ni nič bolj občutljivo kakor tvoji lasje.«

Ko je segel po mehu, sem živo zaklical: »Lahko vam pomagam!« Odšepal sem k njemu in postavil svojo kratko nogo na železni podstavek, da bi imel pri delu trdnjše oporišče. Shad me je pazljivo gledal. Naposled je hotel vedeti: »Ali so že kdaj kaj poizkusili z vašo nogo, mladi gospod?«

Pripovedoval sem mu o uteži, ki sem jo vlačil na svoji nogi in o obisku pri londonskem zdravniku. Med tem je Shad podkoval konja in ko si je obrisal roke v predpasnik, je postavil na mizo vrč, kos sira in kruha.

»Hočete malo?« je vprašal. In dasiprav sem dobival doma toliko hrane, kolikor sem je le hotel, in res nisem bil lačen, sem prikimal, kajti našel sem nekaj skupnega s Shadom in sem hotel še malo podaljšati prvi resnični pogovor v svojem življenju.

»Gost ima pravico do prvega požirka,« je pojasnil Shad in mi primaknil vrč. Rjavo pivo se mi je zdelo najdragocenejša pijača na svetu in napravil sem dolg požirek. Bilo je močnejše od doma žgane pijače, ki so jo dobivali hlupci in dekle in ki sem jo navadno tudi jaz pil, in brez dvoma mi je ta krepka pijača razvezala jezik. Nemara je bilo kriva tudi nenavadna všečnost nad novim znancom — vse-kakor sem mu začel takoj razkrivati svoje sree, mu pripovedovati o svojih bridkih občutkih in ljubosumnosti, ki sem jo čutil do svojega polbratca Karla, pa tudi o tem, kako je moj oče ravnal z menoj ter o žalostni praznoti svojega življenja. Shad je čakal, da sem nehal govoriti; potem si je obrisal krušne drobtine z brade in nekaj trenutkov zamišljen gledal predse. Naposled mi je velič: »Stopite no tja do vrat!« Vstal sem in šel po kovačnici.

»Hm, hm,« je mrmral, ne da bi zganil ustnice. »Kratka noga je in ostane kratka noga, tu se pač ne da nič predrugačiti. Ni mi pa prav jasno, zakaj naj bi zaradi te noge hodili tako sključeni in pokvečeni, mladi gospod. Dajte mi no malo vaš čevelj.«

Sezul sem si čevelj z obledelo medeninasto zaponko in ga pomolil Shadu. Koniča čevlja je bila tam, kjer sem navadno stopal, vsa obrabljena, dočim je bila peta še tako dobra, kakor da je prišel čevelj pravkar od čevljarja. Shad je zamišljeno vrtel čevelj v svojih velikih rokah. Nato je vzel kos železa, ga segrel, ga sploščil in vpognil

V pokrajinah kitajske velereke

Pred tednom smo objavili prvi del tega potopisa. Sledi konec:

Končna postaja je bila najvažnejše središče svetovne trgovine s čajem Hankau (ustje reke Han), ki je in bo še imel v kitajski zgodovini vrlo važno vlogo. Mesto leži na levem, severnem bregu in se razteza v daljavo več kilometrov. Šteje približno milijon prebivalcev, med njimi več sto belcev.

Okolica je jako rodovitna in na gosto obijudena, tu se stikajo številne trgovinsko važne prometne ceste: ustje reke Han, izhodišča železnice Han-kau—Peking, Hankau—Kanton itd. Jang-tse je še kakih 2000 km ploven, vendar le za manjše ladje. Nasproti Hankauu leži glavno mesto province Hupe Vu-čang, za Hanom Han-Jang, — vse to pričuje samo ob sebi, da utegne biti Hankau kaj živahno mesto. O tukajšnjem pristanišču džunk v ustju Hana lahko trdim, da je pravi pravcati gozd jadrnic, zakaj v njem je zmerom zasidranih na tisoče, da, desetstisoče manjših ladij, na katerih Kitajci žive in umirajo.

Ena izmed tukajšnjih posebnosti je dejstvo, da vodna površina reke Jang-tse očituje na svetu osamelo razliko med najnižjim in najvišjim stanjem vode, ki znaša včasih celo 15 m. Kdo bi si pač lahko predstavil, da bi lahko katera naša reka nenadno upadla za 10 do 12 m! Tukaj se izvršuje to padanje in dviganje povsem normalno. V zimih je reka najnižja, pomladi se jame dvigati in doseže najvišjo stopnjo v juliju ali septembru. Dolgi mostovi so plavajoči, tako da se z reko dvigajo ali padajo. Slabše je kajpada s hišami, ki so zgrajene v niže ležečih mestnih četrtih. Te se seveda ne dvigajo, zato jih morajo ob najvišjem stanju reke prebivalci zapustiti in se preseliti v višje ležeče mestne četrti.

Najvažnejši pridelek, ki tukajšnje ljudi najbolj zanima, je čaj. Z njim se dviga ali pada blagostanje mesta in široke okolice. Bleščeče, jako zeleno listje čajevcev se trga trikrat na leto; prva trgatava daje najfinejši pridelek. Čajno listje se na dokaj preprost način posuši in pripravi za prodajo. Nasadi so izključno v domačih rokah, dočim trgovina in izvoz obvladujejo tujci. Pred prvo svetovno vojno so imeli prvo besedo Rusi (zato »ruski čaj«), nato pa Američani. Njih z denarjem obilno založene tvrdke so pokupile s posredovanjem svojih mešetarjev ves čajni pridelek. Odtod so ga odpravile v Hankau, da ga preuše in hermetično zavijejo, da se ne bi na prevozu čez morje ovlažilo. Čeprav sem bil v Hankauu v septembru, torej že po glavni sezoni, je vendar

pritekal vse do naše ladje močan vonj po čaju, ki se je sušil v sušilnicah. V juliju in avgustu — v mirni dobi — prihajajo semkaj velike ladje, ki jih natovore skoraj s samim čajem, da ga prepeljejo v središča mednarodne trgovine. Kako je danes, je pa težko reči.

Tu smo spoznali nov poklic — pokuševalce čaja. Može so zelo dobro plačani, skrbno varujejo svoj nežnočutni okus, ne pijejo alkohola in so visoko zavarovani za primer, da bi izgubili ta prirodni dar.

Najboljše vrste čaja gredo tedaj na tuje in doma ostajajo najslabše in najcenejše. Za Mongolsko, Tibet, Turkestan in druge azijske dežele se odpravlja čaj v posodah iz opeke, vrhu tega ga pomešajo z bikovsko krvjo. Ondi seveda čaja ne sladkajo, marveč ga solijo in mu dodajajo masti, tako da ni čaj v našem pomenu besede; najbolj je podoben juhi.

Obiskati Hankau in ne kupiti čaja je toliko, kakor če bi bil kdo v vinskih goricah in ne bi pokusil dobrega pridelka. Stopil sem tedaj v prostore znamenite čajne tvrdke. V obsežnih pisarnah je delala cela armada kitajskih uradnikov in nameščencev; nji je poveljevala dvanajstotica dobro hranjenih Evropevcov.

»Kakšno čast nam prinaša vaš obisk?«

»Rad bi kupil čaj.«

»Naša tvrdka prodaja samo na veliko,« je odvrnil z zagonetnim smehljajem gospod z okroglim trebuhom in zlatimi očali.

»Nu, saj bi rad kupil čaj na veliko,« sem rekel samozavestno.

Naj ti ljudje ne mislijo, da kupujem par dekagramov! Da bi se možem bolj prikupil, sem brz v duhu v trojni meri povišal svoja naročila iz domovine.

»Nu, koliko tedaj?« je vprašal čajni magnat na kratko.

V sobi je postalo tiho, kakor da bi se odločevala kdo ve kako važna zadeva.

»Če bo cena primerna, bi vzel 200 liber,« sem izjavil zmagošlavno.

Učinek je bil presenetljiv. Gospoda je udarila v smeh. Mogotcu z okroglim trebuškom so zdrknile zlate očali na tla; ko se je malce umiril, je dejal — še vedno smejé:

»Gospod, malo ste nas prestrašili; mislil sem, da hočete 200 ladijskih tovorov.« (1 ladijski tovor je 10.000 stotov.)

Vsi smo se smejali in ko so se čajni magnatje umirili, so mi prodali tistih 200 fiber, v skatlah po 5 ruskih liber. Cena je bila 80 centov za rusko libro (približno 400 gr), to je kakih 40 lir za kg.

Bil je najfinejši čaj, kar sem ga kdaj pil, razdelil sem ga vsem znancem in se je držal še precej časa.

Druge ondote zanimivosti so ogromne klavnice in hladilnice. Tukaj je najcenejše meso na vsem svetu; poleg govedine in svinjine je tudi kuretina, jajca in še mars'kakaj. Kaj čuda, da so se podjetni Angleži tukaj prav tako redili kakor njih mošnje. Zgradili so velike klavnice in hladilnice, v katere se je tiste čase stekala glavna živina iz vse široke in daljnje okolice. Goveje meso v velikih kosih kakor tudi poveljene prašiče so polagali v hladilne celice, kjer zamrznejo do kosti. Zdaj pa zdaj so priplavale ladje, ki so imele posebne hladilne naprave, ter so naložile na desetstisoče zmrzlih prašičev, ogromno kur, gost, rac itd. Ladje so plule vse do Londona. Blago je moralo biti vedno zmrznjeno, da se ne bi skvarilo. Hoteč prirediti

oba konca. Nato je zvrtil na vsakem koncu luknjo in vrzel železo v čeber vode. Prav tisti trenutek se je vrnil Sam.

»Tako je končam,« je rekel kovač. Sam je odvedel oba konja iz kovačnice in mi zaklical: »Pridi, Filip!«

»Ostanem tu.«

»Kako pa prideš potem domov? Jaz se ne bom utegnil vračati po tebe.«

»Bom že kako prišel domov,« sem odvrnil brez obotavljanja.

»Meni je tudi prav,« je menil Sam, se zavihtel na konja in odjedzil. Shad je vzel kovino iz vode, jo položil z enim koncem na konico, z drugim na peto mojega čevlja in jo pribil nanj.

»Poskusite zdaj,« je dejal, »mislil, da bo zdaj bolje.«

Trdno sem spel čevlji in vstal. Sprva nikakor ni hotelo iti, ker sem skušal stopati po prstih, kakor sem bil pač vajen. Ko pa sem nekajkrat poskusil, je vendarle šlo — in zdaj je šlo res bolje — mnogo, mnogo bolje. Ves nor od veselja sem skakal po kovačnici. Zdaj se mi ni bilo treba pri vsakem koraku kriviti. Ker je bila kratka noga z močno železno podlogo prilagojena zdravi, sem lahko stal vzravnano.

»O, kako naj se vam zahvalim!« sem vzkliknil. »Pravi čudež, kar ste napravili. Iz vsega srca se vam zahvaljujem. Oče vam bo to dobro plačal. Vem, da je dal možu v Colchesterju in londonskemu zdravniku veliko denarja. In ne ta ne oni mi ni mogel pomagati. Da, oče vas bo bogato poplačal!«

Shad me je gledal z dobrim, zadovoljnim nasmeškom. Ko pa sem omenil očeta, je namršil čelo.

»Ne potrebujem njegovega denarja,« je ogorčeno vzkliknil. »Vsakdo drugi, razen tega pijanega lopova, bi že zdavnaj pomislil na kaj tako preprostega.«

»Ne marate mojega očeta?« sem naglo vprašal.

»Tega pač ne bi mogel reči,« je zamišljeno odvrnil Shad.

»Oh, nič zato! Tudi jaz ga več ne maram. Tega pa bo vendarle vesel, da zdaj lahko hodim lepo vzravnano.«

»Že mogoče,« je zamrmral Shad.

Hodil sem domov, dve milj po glavni cesti, tri preko travnikov in med njivami. Bila je to najdaljša pot, kar sem jih bil napravil v svojem življenju. Kopal sem se v znoju. Pa kljub vsemu naporu sem

stopal ponosno in se držal ravno kakor sveča. Skušal sem v enem samem dnevu pozabiti trpljenje vsega dosedanjega življenja.

Se zdaj ne morem ravnodušno misliti na svoj prihod domov. Oče se je na glas zakrohotal, ko me je zagledal. Danes ga seveda bolje razumem. Vem, kakšno razočaranje sem moral biti temu človeku, tako ponosnemu na svojo lastno moč in trdnost in na svoje prednike, in ker ga zdaj razumem, bi mu moral pravičnosti na ljubo odpustiti. Vendar tega ne zmorem. Razkoračeno je stal tam, prepoln moči in zdravja in je vpil: »Kopita so ti torej manjkala!« In grozljivo se je smejal.

Pod ledenim dihom njegovega prezira je že zdavna ovenela vsa ljubezen, ki sem jo kdaj gojil do njega. Pa vendar sem do tega dne skrivaj občudoval človeka, ki je bil vse to, kar naj bi bil jaz in kar gotovo nikoli ne bom postal. In ko je zdaj stal tam, z režečim se rdečim obrazom, je umrl poslednji ostanek mojega občudovanja; nič ni ostalo. Ta dan sem se naučil, da ni nujno, da bi veliki in močni morali prezirati majhne in nebogljenе. Shad Woodey je bil prav tako velik in miščast kakor moj oče; v svojem otroškem srcu sem bil prepričan, da je tudi prav tako pogumen. In vendar me Shad ni zasmehoval, marveč mi je spretno in prijazno pomagal. Ti pijani zlodej, sem pomislil, celo kovač te pozna, kakšen si! Mogočen val tolažbe mi je zall zagrenjeno dušo. Zdaj se mi tudi to ni zdelo nič več posebnega, da je moj oče prisilil Luizo in Nežko, da sta v miru živeli med seboj. Vsak bik na pašniku zmora kaj takega, sem premišljal...

Od tega dne so me le redkokdaj videli v očetovi hiši. Skoraj vsako jutro sem pohitel zdoma, da bi prebil dan v kovačnici, kjer je Shad še bolj krepil mojo samozavest, ko mi je dajal priliko, da sem mu lahko koristil. »Tvoje roke so odlične,« je rad govoril; spuščal sem težko kladivo in dvigal mogočne klade za ognjišče, upajoč, da mi bodo taki napor razvili sčasoma pleča, kakor jih je imel Shad. Pa tudi drugače sem se začel razvijati.

Shad me je učil čitanja. Bil je ves osupel, ko je odkril, da sem prav tako neveden kakor kateri koli vaški pobalin. Najin opoldanski prigrizek sva običajno použila na klopi, ki je stala pred steno kovačnice, segreto od sonca, in spominjam se, kako je nekega dne vzel Shad v roko suho vejico in zarisal z njo črke abecede v prahu na poti. Počasi, dvakrat ali trikrat zapovrstjo mi je ponovil vsako črko in jaz sem jih ponavljal za njim. Potem je z nogo zbrisal črke in

visoke pristojbine za plovbo po Sueskem prekopu, so potovale te ladje okoli Rta dobre nade. Med potjo so se ustavljale po navadi v Singapuru in v Kapskem mestu, da so se založile s premogom. V Londonu je šlo meso takoj v hladilnice in se je pred sedanjo vojno prodajalo znatno ceneje od svežega mesa evropskega izvora. Pot iz Londona v Hankau ali obratno je trajala več ko 4 mesece.

Vojni časi so vse to prevrnili in danes lahko samo približno ugibamo, kakšne bodo v bodočnosti zveze med Evropo in Daljnim vzhodom.

Trije računarji

Gospodična Rezika je imela mnogo oboževalcev. Vendar sta med njimi zavzemala najvidnejše mesto: gospod Božidar zavoljo svoje vztrajnosti, gospod Radivoj pa zaradi drugih, na ženske vplivajočih lastnosti.

Gospod Božidar si je mislil v srcu:

— Dasi sem imel vedno veliko željo po ljubezni, so mi moji dosedanji neuspehi pokazali, da nimam sreče pri ženskah. Tudi glede Rezike vem, da je prelepa, da bi se mogla vneti zame. Saj jo obkroža tisti zoprni Radivoj (proti njemu sem seveda vselej sila vljuden, da si ne bi morda domišljaj, da mu glede česa zavdam), ki ima zavoljo svoje slučajne zunanje prikupnosti mnogo uspeha pri dekletih. Vendar mi pri vsem tem ostane ena nada (kolikor poznam namreč človeško srce, glede česar si pa nekoliko domišljam, saj sem imel dovolj prilike za opazovanje iz ozadja, kamor me vedno potisnejo), namreč, da se bo moj tekmeček prej ali slej naveličal ljubimkanj z navnim dekletom in si bo počel kaj izdatnejšega. Potem pa pride moj dan, da nastopim kot vseodpuščajoči tolažnik ter si jo postopno osvojim s svojim razumevanjem, svojo zvestobo in dobrotljivostjo.

Gospod Radivoj pa je modroval pri sebi:

— Skrajni čas je že, da opustim tisto večno letanje od cvetke do cvetke, od ene ženske k drugi, ter da začnem misliti na nekaj resnejšega. Zaradi moje nestanovitnosti mi manjka vsake hrbenice in zato tudi v življenju ne morem doseči nič pravega. Vsi tovariši so me že prehiteli. Rezika je kakor nalašč zame, lepa, mlada in nepokvarjena. Ustanovim si lasten dom, svoje ognjišče, in se lotim resnejšega dela. Na ta način postanem lahko še prav dostojen član človeške družbe. Izpodrinem sicer Božidarja, tega tepca, ki ima brčkone sorodne namene kakor jaz, toda če se doslej nisem nikoli oziral na take malenkosti se mi je tem manj ozirati sedaj, ko mislim z dekletom resno. V vsej prirodi je pač tak zakon, da zmaga močnejši.

Gospodična Rezika pa si je govorila takole v svoji kodrolasi glavic:

— Gospod Radivoj naj si nikar ne domišlja, da bo tudi mene osvojil s svojimi lepimi očmi, kakor je sto drugih — (kar spreletelo jo je po telesu, ko se ji je pri tem vsilila slika, da jo poljublja). — Nič več ne bom poslušala njegovih lepih besed, saj vem, da ne misli nič resnega. Škoda, da gospod Božidar ni tako lep in temperamenten, kakor je on. Precej bi se zaljubila vanj. No, pa sicer tudi ni tako napačen in predvsem ima dve lepi lastnosti: zvest je in značajen. To mi je pri njem všeč. Malo prijaznejša bom z njim in več pozornosti mu bom posvečala; tako ga še trdneje privežem nase — zaljubljen je itak že čez ušesa — in obenem onemu pokažem, da se oziram samo na značaj. Naj si gospod Radivoj le nikar ne domišlja, da mu bom nasedla, kakor so mu druge. Čeprav me ima še za zelo neizkušeno — taka sem mu menda prav všeč, — imam vendar toliko soli v glavi, da lahko spregledam njegove nakane. Kar tako se pa res ne dam...!

In tem mislim so vsi trije priredili tudi svoje ravnanje...

Gospod Radivoj, imajoč popolnoma drugačne namene, kakor jih je imel doslej pri ženskah, se ni znašel prav v svoji novi ulogi. Ko pa je opazil, da posveča Rezika več pozornosti njegovemu tekmečku kakor njemu, je izgubil vsako orientacijo. Misli si je:

— Dekle je gotovo izvedelo za moje prejšnje življenje — katero mi je doslej sicer služilo pri neznem spolu le v priporočilo — in ker je sama nagnjena k resnosti, noče imeti n'kakega posla z lahkomišelnostjo, kakršna sem jaz. Moram se torej še bolj zresniti.

Nakar je postal še okornejši in neodločnejši.

Gospod Božidar pa, videč Rezikino povečano zanimanje zase, je sklepal:

— Torej vendarle nisem sam po sebi tak, da me ženske zavračajo. Dosedanji neuspeh je bila gotovo kriva le moja plašljivost in navidezna netemperamentnost (o, ko bi bile slutile, koliko skritega ognja tiči v tem na pogled tako mirnem človeku!). Prisojajo mi pomanjkanje vsake samozavesti. Torej, fant, le poguma, vrzi se v tok in plavaj z njim (za vsak primer breg le ni tako daleč)...

In je postal nenavadno pogumen in temperamenten, da se je samemu sebi čudil.

Gospodična Rezika pa je sodila o njunem obnašanju.

— Glej, glej! Malo je manjkalo, da se nisem opekla. Gospod Radivoj ne le, da ni resen in stanovit, celo ognjevit ni in nikak ljubimec. Še daleč ne dosega Božidarja, ki se zdi na prvi pogled tako malo temperamenten. Kaj vendar je pričakoval od mene?! Morda da mu sama padem okrog vratu?! Ha, sedaj razumem njegove uspehe pri drugih ženskah! Ponujale so se mu same,

čemu bi se jih bil branil? Že zdavnaj sem vedela, da vse skupaj niso nič prida, da nimajo nikakega poštenja v sebi, nikakega sramu. Hvalabogu, da nisem taka, kakršne so one, sicer bi mu bila nasedla tudi jaz...

Pa se je popolnoma obrnila k gospodu Božidarju in se za Radivoja ni več zmenila.

Ta je stiskal pesti in si je škripaje z zobmi govoril:

— Preklete! Ali je vredno vzeti ljubezen resno? Dekle, katero misliš vzeti za ženo, te odbije. Stotine drugih, katere nalažeš, se ti same obešajo okrog vratu. Nazaj zopet v staro življenje! In sedaj s še manjšim pardonom. Prava, edina te itak ne bo nikoli marala. Že vidim, da nisem za zakonski stan...

In je storil, kakor je mislil.

Gospod Božidar pa je modroval v svoji sreči:

— Od nekaj sem slutil, da se skriva v meni velik donjuanski talent. Sedaj sem baš na začetku. Dekle, to neumno gosko (če sama rine vame, ji ne morem dati boljšega imena!), dobim po vseh predpisih — omamim sem jo itak že dovolj, saj punca ne vidi ničesar več razun mene — in potem bo videl Radivoj, ta nadutež in domišljavec, kaj premore čisti »neznatni« Božidar, o katerem je mislil, da prav nič ne šteje. Povsod mu hočem zmešati štrečno. Smo pa le fant od fare!...

Kaj je hotela storiti gospodična Rezika? Kaj bi mogla odreči tistemu, ki ga ljubi?! Gospod Božidar je odšel vriskaje od nje — kaj hočeš, ljubica, tako je pač življenje — in je obtčal v mrežah gospodične Evalije, katere nedolžnost je bila priznana posebno izza njenega »flirta« z gospodom Radivojem in ki je znala vse drugače pogledati kakor njegova Rezika. Prav kmalu se je z njo poročil.

OTROSKE

»Očka, kaj pa je to — pravljica?«

»Povest, ki se konča tako, da sta se poročila in živele srečno in zadovoljno.«

Mamica, kakšnega spola pa so angelčki?«

»Angelčki so brez spola!«

»Zakaj?«

»Ker drugače ne bi bili angelčki.«

»Mama, pomisli naša mačka je na stoju zapala, pozabila pa je ustavititi mot.«

Manuca, ali vsi angelčki letijo?«

»Vsi!«

»Zakaj pa naša Barba ce leta, pa ji očka vedno pravi: 'angelček.«

»Boš videl, otrok moj, kako bo sfrčala!«

jih znova zapisal v pesek, vendar zdaj ne več po abecednem redu. Takoj sem jih spoznal in sem bil zaradi tega prav tako presenečen kakor moj učitelj. »To pa pri tebi hitro gre!« je menil. »Pri meni je kaj dolgo trajalo, preden sem si jih zapomnil.« Zamišljeno je vtaknil v usta grizljaj, nato pa je zapisal z velikimi, okornimi črkami besede: »Shadrach Woodey, kovač.«

»Vidiš, fant, to je moje ime in moj poklic. Zdaj pa mi ti povej svoje celo ime.«

»Filip John Aleksander Ollenshaw.«

Shad je zapisal ime na tla in dodal: »Plemič.«

»Kaj je to?« sem vprašal, ker sem naštel pet besed, pričakoval pa sem jih le štiri. Potem sem prebral tudi peto besedo. Žurno sem podrsal s svojjo, z železom podloženo nogo po tej besedi. »Zapiši tudi za mojim imenom 'kovač', sem ga prosil. »Rajši sem tebi enak kakor svojemu očetu.«

»Kot plemič si prišel na svet in ostaneš plemič,« mi je prepričljivo pojasnil Shad. »Nekega dne boš postal sir Filip in vse, kar je tu naokoli, bo tvoje.«

»O ne, vse to bo pripadlo mojemu bratu Karlu, oče bo že poskrbel za to,« sem mu ugovarjal.

»To se mu ne bo posrečilo. Ti si najstarejši sin.«

»Potem boš moral živeti pri meni na gradu, Shad, pa bova vsak dan pila črno vino, jedla pečenko in smokve in grozdje in oranže. Upam, da bodo takrat živeli še vsi sedanji naši hlapeci in dekle. Tem bom že pokazal! Potem bodo morali plesati tako, kakor bom jaz hotel.«

»Ali že znaš zlogovati svoje ime?« je resno vprašal Shad. Pogledal sem dol na krivencaste črke, nato sem se okrenil k Shadu in zaprl oči. »F-i-l-i-p J-o-h-n A-l-e-k-s-a-n-d-e-r O-l-l-e-n-s-h-a-w, k-o-v-a-č,« sem odvrnil izgovarjajoč vsako posamezno črko. Spet sem odprl oči in se veselil ko sem zapažil v Shadovih očeh izraz presenečenja in občudovanja.

»Učenje ti gre tako lahko, kakor meni delo v kovačnici,« bi rekel. Težko verjamem, da bi jaz sam mogel tako lepo povrsti naštetih vse črke, ako bi zaprl oči. Tudi če čitam, jih kažem s prstom, drugače mi ne gre. Ti pa imaš v sebi gotovo talent za učenjaka in to... nu, mislim, da te bo to... za marsikaj odškodovalo.«

»Lahko da,« sem mu pritrdil. »Uči me čitanja, Shad, pravega čitanja, boš?«

»Mislim, da boš lahko kmalu ti mene učil.«

In tako je tudi bilo. Vse moje misli so bile tako dolgo priklenjene na zavest moje telesne pohabljenosti, da sem se zdaj z vso vnemo in strastjo vrgel v tisto novo, kar ni bilo v nikaki zvezi z mojo hromo nogo, z mrznjo in zanemarjanjem. Še preden je napočila zima, sem mnogo bolj gladko čital kakor Shad. In poln poželenja sem začel razrezovati v svinjsko usnje vezane knjige, ki so trohnele v neki vlažni, na pol pozabljeni sobi naše hiše. In ko so se začeli nalivi in vetrovi pozne jeseni in nisem mogel vsak dan v Marshalseo in nazaj, sem se navadno udobno vlegel na okno knjižnice, se zavil v težak zastor, da sem bil varen pred mrazom in tako sem prodiral skozi čarobna vrata tiskanih besed v neznane dežele, o katerih nisem doslej ničesar vedel, in sem spoznaval ljudi, ki so se mi videji spočetka podobni sanjskim bitjem.

Ali se lahko potem zdi komu čudno, da sem ljubil Shada Woodeya — Shada Woodeya, moža v kovačnici, ki ni osvobodil le mojega telesa, temveč tudi mojega duha? —

In ko sem zdaj časih vzel Shadu iz velikih rok sveto pismo ter mu hitro in gladko prebiral zgodbe in psalme, ki jih je on le težko zlogoval, me je prenehal imeti za otroka. Kmalu sem smel ostati v kovačnici tudi potem, ko se je znočilo, dočim me je prej vedno takoj poslal domov, kakor hitro je tonilo sonce na zapad. Ob večerih sem v Shadovi kovačnici spoznal ljudi, s kakršnimi sem se moral pozneje tako zaupljivo seznaniti, in prvič sem slišal govoriti o vprašanih, ki so kasneje popolnoma izpremenila in preoblikovala moje življenje.

V Marshalsei smo bili precej nazadnjaški, toda doslej mi še nikoli ni bilo prišlo na misel, da bi bil način, po katerem smo obdelovali naše polje, zastarel in napačen. Polje je bilo že od nekaj razdeljeno v posamezne kose z nespremenljivimi mejami in vsako leto so kmetje na novo žrebali za vsak posamezni kos; zakupniki so morali sprejeti potrpežljivo in brez ugovora zemljo, ki jim jo je naklonil slučaj. Nihče izmed njih ni poznal srčce, da bi posedoval lastno zemljo in se trajno veselil plodov svojega dela. In slišal sem moške v Shadovi kovačnici, kako so se pogovarjali o lastni zemlji, nekako tako, kakor so moje knjige pripovedovale o pravljicni deželi Utopiji ali o Paradižu.

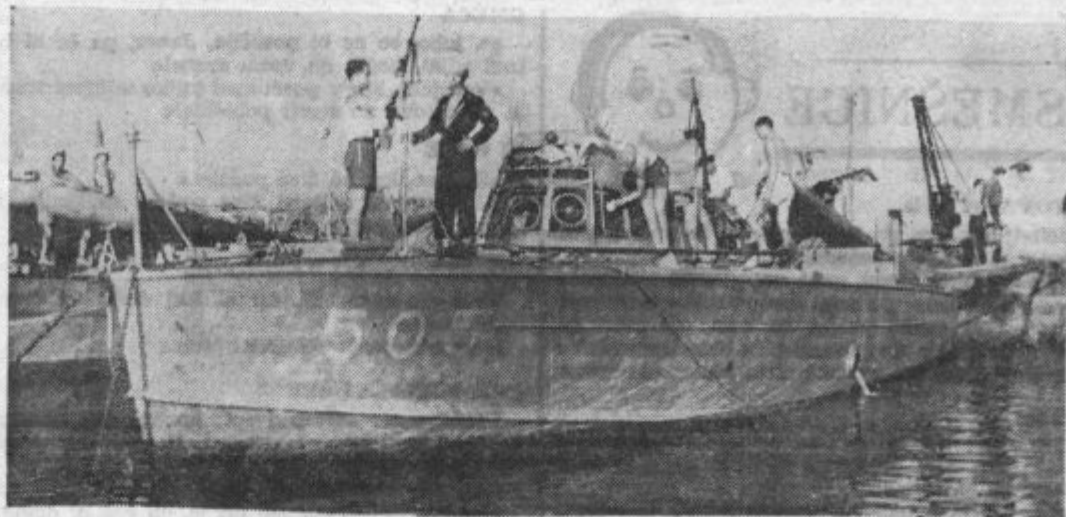
V teh urah sem tudi šele prav spoznal besedo »vera«. Doslej sem komajda pomislil na to; vedel sem le, da ima vera nekaj skupnega

PO SVETU

× Orjaški peklenski stroj v gibraltarski smodnišnici. Na nekem hodniku največje smodnišnice v Gibraltarju so našli ogromno bombo z aparatom za tempiranje. Preiskava je ugotovila, da bi bomba že čez pol ure eksplodirala. Če pa bi eksplodirala, bi pogrnala v zrak smodnišnico in pol gibraltarske trdnjave. Peklenski stroj so odkrili zaradi izdaje nekega delavca, udeleženega pri zaroti, ki je pripravila atentat. Zdi se, da se je zadnji hip ustrašil, nekateri pa tudi mislijo, da je izdal tovariše, ker je pričakoval visoko nagrado. V potrditev te govorice navajajo okoliščino, da so oblasti v trdnjavi dovolile izdajalcu, da sme neprekinjeno bivati v Gibraltarju, kakor tudi to, da ga sme obiskati njegova družina enkrat na teden, kar je sicer prepovedano vsakemu drugemu. Doslej so aretirali 38 delavcev iz La Linee in Algecirasa, ki so že dolgo delali v trdnjavi, da bi ugotovili krivce. — Strašna eksplozija se je pripetila v neki tvornici za luščenje olja v Karlshammu na švedskem. 20 delavcev je bilo ranjenih, dva pa mrtva. Neznani so vzroki eksplozije.

× Dvajsetletnica katastrofe na Japonskem. Prvi september ni samo obletnica pričetka sedanjih velikanskih vojn, marveč nas vsako leto tudi spominja velike katastrofe, ki je pred 20 leti zadela Japonsko. Potres, ki se je takrat razbesnel, šteje med največje prirodne nesreče v novejši dobi in menda sploh v vsej človeški zgodovini. Natančno eno minuto pred poldnem dne 1. septembra 1923 je silovit potresni sunek pretresel področje Tokia in Jokohame ter obalni jezik zaliva Sagami južno od Tokia. Čeprav so Japonci že tako vajeni potresov, jim je bil ta sunek vendarle nenavadno silovit. Trajal je 12 sekund in to je kajpak zadostovalo, da se je sesulo na tisoče hiš in da so ruševine pokopale nešteto človeških žrtev. V nekaj minutah pa so sledili še nadaljnji strašni sunki in rušenje se je nadaljevalo z nezasišano silo. Samo v japonski prestolnici je izgubilo življenje 44.000 prebivalcev, na vsem Japonskem pa okrog 100.000. Izpod ruševin so bruhnili orjaški požari in tako je bilo samo v Tokiu uničenih 700.000 hiš. V Jokohami je pa sploh le malo hiš preživel katastrofo. Svetovna javnost je takrat imela priliko občudovati japonski odziv na tolikšno narodno nesrečo. Japonski narod ni izgubljal časa z jadikovanjem. Žilavo se je lotil naloge, da iz pepela in ruševin svojih mest zgradi nove naselbine in obrne katastrofo v dobro. Kjer je bila prej zmeda, ki ni upoštevala sodobnega prometnega

Italijanski brzi torpedni čolni se pripravljajo, da odplovejo

razvoja, tam so nastale velike nove ulice z visokimi palačami. Tako je središče Tokia dobilo današnje oboležje moderne metropole. V kratkih letih so si prizadeta področja docela opomogla.

× Spalni vozovi so vlakom samo v breme. »Il Lavoro Italiano« objavlja pod naslovom »Spalni vagoni« naslednje: »Piše nam neki delavec in predlaga, naj bi se za ves čas vojne odpravili železniški spalniki. Pripominja, da se spriči sedanjega pomanjkanja vlakov dostikrat zgodi, da se na stotine ljudi stiska po navadnih železniških vozovih med vagoni, na drugi strani pa pešica privilegirancev razpolaga s celimi spalnimi vozovi. Ob sedanjih razmerah ni dopustno, da bi lokomotiva vlekla spalni voz, težek na desetine ton, ko bi lahko, če teh spalnih voz ne bi bilo, pripeli k vlakom enega ali dva navadna vozova več.

× 32 let z napačnim imenom. Na šaškem se je moral zagovarjati neki 55-letnik, ki je za Veliko noč 1911 kot vojak odpotoval na dopust in se ni več vrnil k polku. Izposodil si je izkaznico nekega invalida in je odtlej živel z njegovim imenom. Po prevratu se je oženil in ima tri otroke, ki prav tako nosijo tuje ime. V kazenski zadevi je zdaj prišla vsa reš na dan in mož je bil obsojen na 3 mesece ječe ter se mora vrniti z družino vred k svojemu pravemu imenu.

× Dva tisoč lir za eno solzo. Hollywood ni znamenit samo zaradi svoje največje filmske proizvodnje, kjer mora vsak filmski igralec, ki hoče res kaj veljati, živeti vsaj nekaj časa, ampak tudi zaradi svoje velike šole, kjer vzgajajo in

pripravljajo razne nadarjene otroke za bodoče filmske zvezde. Da mora biti življenje teh eno- do štirinajstletnih otrok v vsakem oziru imenitno, se vidi že iz tega, da porabijo zanje okrog 20 milijonov lir letno. Iz te šole je prišla n. pr. Shirley Temple, »edina še neločena filmska igralka«, kakor je nekdo rekel, ker ima šole kakih 14 let. »Dela« približno 40 tednov na leto in zasluži 200 tisoč lir na teden ali 8 milijonov letno. Za večino svojega uspeha se mora zahvaliti svojemu rodu, ker menda izhaja iz neke plemiške francoske rodovine. Tudi mnogo drugih manj znanih, a nič preveč slabše plačanih otrok, ki so se proslavili v tem ali onem filmu, je izšlo iz te šole. Tako je neko dekletce petih ali šestih let znalo tako lepo in naravno jokati, da so mu za vsako solzo plačali tisoč lir.

× Zapuščinska razprava, ki je trajala 100 let. Iz Lizbone poročajo o zanimivi zapuščinski razpravi, ki je trajala sto let in se je zdaj le končala. Šlo je za dragocene dragulje, ki so bili last pred približno sto leti pregnanega kralja Don Miguela. Z njimi so se ukvarjali že štirji rodovi odvetnikov, zdaj pa so končno le prišli v roke upravičenih kraljevih dedičev. Pravijo, da so dragulji vredni 900.000 španskih zlatnikov, še neprimerno večja pa je njihova zgodovinska vrednost. Podedoval pa jih ni po tem nesrečnem kralju en sam dedič, pač pa so jih po tej edinstveni zapuščinski razpravi, ki je trajala, kakor rečeno, celih sto let, razdelili med 60 kraljevih sorodnikov, ki žive bodisi na Portugalskem ali pa kje v tujini.

s politikom. Moj oče je seveda hodil redno ob nedeljah v cerkev in je Luizi strogo naročil, naj skriva v svoji sobi svoj križ, svoje blagoslovljene sveče, rožne vence in podobo Matere božje, toda vse to nima nič opraviti z resnično vero v Boga. Sam sem poredko hodil v cerkev, kajti graščak se je silno nerad kazal ljudem s svojim pohabljenim sinom. V svoje veliko presenečenje sem na večerih pri Shadu izvedel, kako veliko vlogo imata Bog in bogoslužje v življenju mnogih ljudi.

Med moškimi, ki so prihajali v kovačnico, je bil tudi neki Eli Makers, navadno miren in molčeč človek, ki pa je vendar postal jako zgovoren, kakor hitro je nanesel pogovor na pravo vero. Ure in ure sem posedal v mračnem kotu kovačnice in poslušal besede Elija Makersa. Bil je še mlad, vendar so ga tudi starejši, izkušeni možje resno in spoštljivo poslušali. Danes, ko sva skupaj prehodila dolgo pot, kljub grenkobi, ki sem jo pogosto čutil do Makersa, vendarle ne morem tajiti, da ni imel moči in ognja in da ni bil mož na pravem mestu. Bil je velik, krepak možki širokih, močnih ramen in žilavih, mišičastih rok. Bil je jako ponosen na svojo telesno moč in takrat, v svoji mladosti, je tudi rad dokazoval svojo telesno moč. Imel je resen, lep obraz, goste, zlatosvetle lase in svetlo brado. Ko sem kasneje bral v neki knjigi, da so nekoč vladali v Marshalsei Normani, se mi ni zdelo nemogoče, da ne bi imel Eli Makers v svojih žilah normanske krvi.

Prve besede ki jih je izpregovoril z menoj, niso bile baš ljubeznevne. Jako dobro se še spominjam tistega večera. Bilo je v zgodnjem poletju, kmalu po sončnem zahodu in zadnja vrata kovačnice so bila odprta, da je lahko prihajal vanjo vonj razcevelega grmovja in travnikov ter se čudno mešal z vonjavami v kovačnici. Pozno popoldne sem pomagal Shadu pri delu, med tem ko sem mu pripovedoval vsebino »Othella«, ki sem ga bil bral prejšnjo noč ob brleči sveči. Potem sem šel ven na vrt in sem nabral pest zelenih, nezrelih kosmulj. Ko sem se vračal, sem zaslišal v kovačnici glasove in sem radoveden obstal za vrati, da bi prisluškoval. Slišal sem ogorčen možki glas, ki je govoril: »Lansko leto je bila ta njiva moja in nikjer ni bilo videti nikakega plevela. Letos pa poganja, da je sramota. Najhuje pa je, da najmanjša sapica zanaša k meni to vražje seme. Človek bi obupal!«

»Zakaj ne izpregovoriš o tem s sosedom, Eli?« je hotel vedeti Shad.

»To sem že storil, kakor hitro sem zagledal prvi osat. Krivičen si, Eli, je menil možak, storim, kar morem, a vsakdo pač ni tako krepak in ne more tako naporno delati kakor ti.«

»Nu, nekaj resnice je že v tem...«

»Kadar gre za delo, mu manjkajo moči, če pa je treba kako deklé iz sosesčine zvrniti v travo, tedaj je dovolj močan. Tudi ni preslab, da ne bi mogel dvigniti najtežjega vrča s pivom. A že en sam pogled na lopato zadostuje, da mu prežene ves mozeg iz kosti.«

»Občinski svetnik bi mu lahko ukazal, naj pobere ves plevel,« je menil Shad.

»To bi pač lahko!« sem slišal porogljivi Elijev glas. »Ali pa je to tudi storil? Moj sosed je pri občini dobro zapisan, jaz ne. Morda si pozabil, Shad, kaj so rekli, ko je njegova svinja razrila moje žito? Kaj takega se pač lahko vsakomur primeri, Eli Makers,« so rekli, »ni lepo, ako se zaradi takih ničevosti spre sosed s sosedom.« Saj vendar dobro veš, kdo ima pri občini glavno besedo in obrača ovčje glave tako, kakor sam hoče.«

»Misliš graščaka?«

»Koga pa? Saj veš, da si noben kmet ne drzne odpreti ust zoper njega, tudi tedaj ne, kadar spi z njihovimi hčerkami! Saj vendar že vrabci na strehi čivkajo o tem, kako živi Ellen Flowerjeva!«

»Pst...« ga je posvaril Shad. Potem je zaklical: »Hej, Filip, fant, kje pa si?«

Skočil sem nekaj korakov nazaj, položil roko na usta, da je bilo slišati, kakor da prihaja moj glas iz daljave, ko sem se oglašil: »Pri kosmulji sem, ali kaj želiš?«

»Kdo je ta fant?« sem slišal, kako je vprašal Eli. Shad je odgovoril: »Graščakov sin.«

»Potem, Shad Woodey, ni bilo prav, da si me pustil tako odkrito govoriti.«

»Tudi če bi te bil slišal, mu to ne bi bilo dosti mar,« ga je miril Shad. »Saj je vendar še otrok.«

»Otroci imajo dobra ušesa,« je odvrnil Eli in ko sem hotel zdaj stopiti čez prag, mi je osorno dejal: »Glej, da boš kmalu doma, dečko. Premlad si še, da bi bil tu, ko se pogovarjajo odrasli možki.«

Ježil me je ostri glas, s katerim je govoril; takih besed sem doma lahko slišal, kolikor sem hotel.

(Nadaljevanje)

SMEŠNICE

GOTOVA STVAR

Učitelj razlaga praktični pomen in uporabnost orientacijske igle (kompasa):
 »Torej poglej Janez, greš na sprehod z očetom in mamó. Ti imaš pri sebi kompas. Kar naenkrat zaidete. Mati reče: gremo na levo, oče misli in pravi: na desno. Kaj storiš ti v tem trenutku?«
 Učenec: »No, gremo pač čisto gotovo na levo.«

VIZITKA

Gospodar: »Mina, vi ste pa snoči popolnoma pijani prišli domov. Kaj pa če bi se na cesti onesvestili in obležali?«
 M'na: »Nič hudega! V torbici imam vedno vizitko vaše žene!«

V VLAKU

Sopotnica A.: Prosim, zaprite okno, jaz ne prenesem prepaha. Če ne boste takoj zaprli, bom umrla....
 Sopotnica B.: Prosim odprite okno, jaz ne prenesem slabega zraka v vagonu. Ako ne boste pustili okna odprtega, se bom v tem slabem zraku zadušila...
 Obupani sopotnik: Dajte najprej okno odpreti, da boste umrli vi, potem ga zaprite, da se boste zadušili še vi in da bo potem v vagonu mir.

GNEČA

»A teboj se ne bi poročila, Janez, pa če bi bil tudi edini možik na vsem svetu!«
 »Verujem, ker v gneči med toliko milijoni žensk bi te gotovo do smrti pohodile!«

IZ SOLE

»Kdo ve, kaj so žive podobne.«
 »Jaz gospod učitelj! Žive podobne so ljudje, ki tako mirno stojijo, kakor da so mrtvi.«

STUDENTOVSKI RAZGOVOR

Prvi študent: »Ti, ali si kaj dobil od doma kako vest.«
 Drugi študent: »Ne, niti pare.«

PRILJUBLJENI ŠEF

Uslužbenec: »Gospod šef, ko ste bili odsotni, je prišel neki gospod in rekel, da vam bi najrajši vse kosti zmel.«
 Šef: »In kaj ste mu odgovorili?«
 Uslužbenec: »Prav žal mi je, da vas ni doma.«

TAKO JE!

Knjigovodja: »Lepo vreme imamo danes, gospod ravnatelj.«
 Ravnatelj in solastnik podjetja: »Kako si le upate reči »imamo«, saj vi niste nikak naš solastnik!«

DOBRO SREDSTVO

Pijanec: »Kako ste se le mogli odvaditi pijači?«
 »No..., poslednjič, ko sem se napil, sem se seznanil s svojo sedanjo ženo.«

IZPRED SODIŠČA

— Obtoženec, kako je to, da hočete nenadno preklicati svoje priznanje?
 — Gospod sodnik: moj zagovornik me je prepričal, da sem nedolžen.

POZNA JO

Ona: »Ali me boš čakal jutri ob pol petih pred glavno pošto?«
 On: »Bom. Kdaj pa prideš ti?«

SPORTNIK

»Imate 42 stopinj vročine!« je vzdihnil zdravnik.
 Sportnik mirno: »In koliko je svetovni rekord?«

RAZLIKA

Sinko: »Kakšna je razlika med vizito in vizitacijo?«
 Oče: »Vizita je, če gremo mi k prijateljem na obisk. Vizitacija pa če pride k nam tašča.«

ZADREGA

Gospod Suša in gospod Kopitar se sprehajata. Nasproti pride neko dekle.
 Kopitar: »Kdo pa je tista-le preklica, ki gre nasproti.«
 Suša: »Moja hčerka.«
 Kopitar: »Never... neverjetno, kako je postala velika in čedna!«

Jaka: »Ali si demokrat?«
 Luka: »Ne!«
 Jaka: »Kaj pa si potem?«
 Luka: »Oženjen.«

Križanka št. 28

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. država v Severni Ameriki (množina), češka pritrilnica, 9. del moškega oblačila (tujka), 15. pesem, 16. industrijski obrat, 19. ne trpi ugovora in upora, 20. podrejeni veznik, 21. glas domače živali, 22. velika prevozna sredstva, 24. moško ime, 26. evropsko glavno mesto, 28. ljudskošolski zvezek, 30. pokrajina v severni Grčiji, 32. predlog, 33. osebni davek v Turčiji, 35. velika reka v Južni Ameriki, 37. prednica Ljubljane 38. okrajšava za evangelij, 39. špansko žensko ime, 40. tesnoba, preplašenost, 41. polotok v severni Evropi, 42. del celice, 44. spis, podoba gole postave, 46. vrsta prsti, 47. pripadnik izumrlega mongolskega plemena, 49. teža zavoja, 51. zver, 53. nikalnica, 54. premikati, gibati, 56. ovinek, del križišča, 58. nedoločni zaimek, 60. poljski delavec, 62. v koči, 63. lasisto, z madež!, 65. posedujoč, 68. začetnici imena in priimka Prešernove oboževanke, 69. zanikalna oblika pomožnega glagola, 70. Lutrov nasprotnik (fon.), 71. izvežban, naučen, 73. morda, lahko, 76. državno vodstvo, 78. kmet, poljedelec, 79. mesto v baltskih državah, 80. zaščiten, rešena odgovornosti, 81. predstavitev, pretovoritev, 82. italijanski predlog, 83. latinski pozdrav, 84. portugalska kolonija v Prednji Indiji, 85. moško ime, 87. zabavišče, 89. veznik, 90. morska rastlina, 91. živalski glas, 92. mesto v severni Srbiji, 93. v svojem bivalšču.

Navpično: 1. del konjske opreme, 2. zmagovalna barva pri igri s kartami, 3. predlog, 4. žensko ime (množina), 5. pesem (dvojina), 6. podredni veznik, 7. aparat, mehanični pripomoček, 8. mladč planinske ptice, 9. lastnik javnega lokala v mestu, 10. igralna karta, 11. cerkveni funkcionar, pomožni duhovnik, 12. mesece v Poadlžju, 13. važno italijansko пристanišče, 14. grška črka, 17. pije na dušek, 18. del obraza, 20. družba, ki živi in dela samo za sebe, 22. še enkrat, ponovno, 23. veznik, 25. zasloba, 27. manj važni zaključki glavnega dejanja, 29. kmečko orodje, 31. besneč, vpijoč, razburjajoč se, 33. nemški lahkoatlet, svetovni rekorder, 34. izraz pri kvartanju, 36. prav ta, 37. vinske mere, 39. pripadnik evropskega naroda, 41. japonsko oblačilo, 43. kazalni zaimek (množina), 45. dvoživka, amf'ibija, 47. naraščati, napenjati se kot bolezenski znak, 48. podzemski hodnik (dvojina), 49. kazalni zaimek (množina), 50. južno sadje, 52. oblika pomožnega glagola, 53. storim, izvršim, 55. pozivi (tujka), 57. sredstvo za sporazumevanje, 59. medmēt, 61. določene barve, 64. žensko ime, 66. slovensko žensko ime, 67. slovenski skladatelj, bivši vojaški dirigent, 72. igrišče, borilnica (tujka), 74. osebni zaimek (množina), 75. slovensko žensko ime, 76. zlodej, satan, 77. prislov časa, 80. kos lesa, 81. predlog, 82. kratica za denarno enoto, 84. njega, 86. začetek kamele, 87. ozračni zaimek, 88. predlog.

RESITEV KRIZANKE ST. 27

Vodoravno: 1. verz, 5. France Prešeren, 18. Benares, 20. Ivan, 21. Emona, 22. on, 24. kolač, 25.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
15			16		17			18		19			20	
21		22							23	24		25		
26	27					28			29		30		31	
		32		33	34				35	36				
	37				38			39			40			
41				42	43					44	45			
46			47		48	49			50	51	52		53	
54			55			56	57			58	59		60	61
62			63		64			65	66			67	68	
69			70		71			72			73	74		75
		76			77		78				79			
	80						81				82		83	
84				85	86					87		88		89
90					91		92					93		

Epir, 27. USA, 28. tat, 30. jak, 31. amen, 32. pot, 34. ako, 36. oven, 38. ozir, 39. modro, 41. ol, 42. Karel, 44. udar, 45. nit, 46. Ana, 47. Dakar, 49. Anam, 51. letvo, 53. SK, 54. Nen, 55. top, 57. atom, 59. kan, 60. ata, 61. an, 62. vijak, 64. Iran, 66. mitra, 68. jen, 69. dom, 70. anal, 71. krone, 73. am, 75. senat, 77. vlom, 79. Emil, 80. rez, 82. car, 83. sren, 84. med, 86. Aca, 87. da, 89. uren, 90. baron, 92. an, 93. stogi, 95. spet, 96. zatiran, 98. bagateljzirati, 99. Adam.

Navpično: 2. eb, 3. rek, 4. znoj, 5. frak, 6. reč, 7. as, 8. Ciper, 9. Evin, 10. par, 11. rn, 12. še, 13. emu, 14. slana, 15. enako, 16. na, 17. potok, 19. Alak, 23. navaden, 25. emirati, 26. sod, 29.

teran, 31. Azana, 32. potek, 33. travnik, 35. ojka, 37. nek, 38. oda, 39. mil, 40. ono, 43. latinec, 43. roj, 50. moralen, 52. tam, 53. stanica, 54. nakar, 56. padar, 58. Manon, 60. aroma, 62. ves, 63. kot, 65. nam, 67. tre, 72. elani, 74. mesta, 76. nag, 77. vreti, 78. seri, 81. zlog, 83. srez, 84. mati, 85. Dora, 88. aga, 89. upt, 90. bat, 91. nad, 93. sb, 94. it, 95. sl, 96. za, 97. na.

MALI OGLASI

VEČ 100 GAJBIC za sveže sadje in grozdje se proda. — Obenem pa kupim sveže sadje in grozdje. — J. Otrin, Rakek.

Lanišče in laneno predivo

kupuje ali zamenjuje za svoje izdelke tovarna

Motvoz in platno d. d.
GROSUPLJE

Lanišče in predivo pošljite po železnici v Grosuplje